

MOŠTOVI

Glasilo Društva strokovnih prevajalcev Slovenije
Izide po potrebi

December 1968

Št. 6

V A B I L O

NA PREDSILVESTRSKI PREVAJALSKI VEČER IN OBČNI ZBOR DRUŠTVA STROKOVNIH PREVAJALCEV SLOVENIJE

Želeč poglobiti stike med znanstvenimi in tehničnimi prevajalci, vabimo člane in prijatelje-nečlane na

7. REDNI OBČNI ZBOR DRUŠTVA STROKOVNIH PREVAJALCEV SLOVENIJE
ki bo v soboto, 28. decembra 1968 ob 17^h v klubski dvorani v I. nadstropju hotela SLON (vhod skozi glavna hotelska vrata na Titovi cesti 10.)

DNEVNI RED:

1. Začetek in pozdrav
2. Referat tov. Edvina Zdovca o problemih simultane in konsektivnega tolmačenja in diskusija
3. Izvolitev delovnega predsedstva in komisij
4. Poročilo upravnega odbora za leta 1966, 1967 in 1968
5. Poročilo nadzornega odbora
6. Diskusija o poročilih in glasovanje o razrešnici upravnemu odboru
7. Volitev predsednika in odborov (člen 16 in 19 pravil)
8. Finančno poročilo in predračun za leto 1969
9. Sprememba pravil
10. Raznoterosti.

Iz člena 15 pravil: Upravni odbor mora objaviti vabilo z dnevnim redom najmanj sedem dni pred občnim zborom. Sklepi občnega zbora so veljavni, če je navzočna večina članov društva. Če je navzočnih manj članov, se začne občni zbor eno uro kasneje na istem kraju in veljavno sklepa. Občni zbor odloča o vseh vprašanjih društva, daje upravnemu odboru razrešnico, voli predsednika, upravni odbor, namestnike, nadzorni odbor in razsodišče, potrdi finančno poročilo in lahko spremeni pravila. - Občni zbor sklepa z navadno večino glasov izvzemši primer, predviden v členu 24 (prenehanje društva). Vodi ga delovno predsedstvo treh članov, izvoljenih na občnem zboru.

- - - . - - -

PO 15/1970

V dobi tik po ustanovitvi društva (16.12.1960) so naše občne zборе spremljali referati in diskusije s področij jezikoslovja in prevajanja. Ob teh prilikah so se prevajalci med seboj bolje seznanili in so v mnogih primerih navezali osebne stike.

Od marca 1963, ko je izšla 1. številka MOSTOV, je ta naš bilten nadomestil strokovne sestanke in prevzel nalogo informatorja. Pet števil, ki so izšle v dveh in pol letih (do avgusta 1965), torej povprečno vsakega pol leta, smo razposlali brezplačno vsem znanim znanstvenim in tehničnim prevajalcem in prijateljem društva v Sloveniji in še nekaterim osebnostim v drugih republikah in v tujini. Mnogi bralci skrbno hranijo MOSTOVE, zlasti zaradi glosarjev, ki jih priobčujejo.

Po avgustu 1965 nismo mogli izdajati MOSTOV zaradi finančne krize, ki smo brez svoje krivde vanjo zašli, ker nam že dodeljene in tudi angažirane subvencije niso izplačali in so jo črtali, sklicujoč se na reformo - krizo smo prebrodili s pomočjo zasebnega brezobrestnega premostitvenega kredita - po 30.6.1966 pa tudi ni bilo občnega zbora, ker so ga preprečile okoliščine. Tako nastalo vrzel želimo zdaj zapolniti s to številko MOSTOV in s prevajalskim večerom, ki mu želimo prijateljsko sproščenost in plodno delo.

Upravni odbor

PREDSEDNIKU LEVIČNIKU V SPOMIN

V noči od 25. na 26. marec letos nas je za vedno zapustil naš predsednik Karel Levičnik, generalpodpolkovnik v p., slavní partizanski komandant artilerije - zdaj že legendarna osebnost.

Ko je bil pred leti upokojen in ko se je iz Beograda preselil v Ljubljano, je konec leta 1961 prišel med nas. Kot izkušen prevajalec ameriške vojne tehnične literature v srbščino je imel za seboj obsežen prevajalski opus. Na 2. rednem občnem zboru dne 26. 6. 1963 je bil izvoljen v upravni odbor, ki ga je nato izbral za predsednika društva; na tem položaju je ostal do konca svojega življenja. Dela za društvo se je oklenil z vso vnemo. Zlasti se je zavzemal za izboljšanje prevodov, neizprosno je razgaljal neznanje in šušmarstvo in našemu društvu - nosilcu ideje stroge selekcije med znanstvenimi in tehničnimi prevajalci - je pridobil obče spoštovanje in mnogo vplivnih prijateljev. Sam se je lotil posebno težavnih prevajalskih nalog, zlasti na področju pomorstva in tehnične terminologije. S posebno vnemo je pospeševal izdajo izenačenega srbskega in hrvatskega terminološkega besednjaka, ki ga je sestavil dr. Josip Ritig v Zagrebu in ki mu je Zveza strokovnih prevajalcev Jugoslavije priključila slovenščino in nekaj najvažnejših tujih jezikov. Izida tega obsežnega dela ni dočakal.

Njegovi najbližji sodelavci smo ga občudovali spričo širine njegovih pojmovanj, njegove viteške miselnosti, zanesljivosti njegove presoje problemov in ljudi ter vzljubili kot moža ponosnega in hkrati ljubeznivega značaja, edinstvenega osebnega šarma, njegove hudomušne duhovitosti in njegovega osvežujočega in sočnega, včasih pa tudi ostrega humorja.

Zveza strokovnih prevajalcev ga je dvakrat zapored - vsakokrat za dve leti - izvolila za predsednika. Na tem položaju je premočrtno in brezkompromisno uresničil vse, kar je spoznal za pravilno. V vsej Jugoslaviji so ga spoštovali in naposled so ga leta 1967 izvolili za častnega predsednika Zveze.

Karla Levičnika, ki nas je z varno roko vodil domala šest let, ne bomo nikoli pozabili.

Slava njegovemu spominu!

KRONIKA ORGANIZACIJSKE DEJAVNOSTI
MED ZNANSTVENIMI IN TEHNIČNIMI PREVAJALCI JUGOSLAVIJE
V ZADNJIH TREH LETIH

2.11.1965 Seja upravnega odbora Zveze strokovnih prevajalcev Jugoslavije (UO ZSPJ) v Zagrebu. Mirko Kadić, predsednik Udruženja stručnih prevodilaca Srbije (USPS) v Beogradu poroča, da pristojna komisija republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SR Srbije na predlog USPS vsakemu prevajalcu, ki dokaže, da je prevedel več znanstvenih ali tehničnih besedil in da so njegovi prevodi dobri, takoj prizna status umetnika brez diskusije in brez pripomb. Marijan Novak pové, da je na Hrvatskem prav tako in našteje na pamet več imen strokovnih prevajalcev, ki niso nikoli prevajali leposlovnih besedil in ki so kot samo ob sebi umevno dobili status umetnika. Glede na to, da v Sloveniji tega ni, bi bilo zaželeno, da se ustrezna komisija pri republiškem sekretariatu za prosveto in kulturo v Ljubljani poveže s komisijama v Beogradu in v Zagrebu, ker vendar ne gre, da vladne ustanove tolmačijo isti zakon na dva načina. Med drugimi so v Beogradu dobili status umetnika tile strokovni prevajalci: dr. Nikola Gaćeša, Ljiljana Marjanović, Petar Kezić, Kranjc, Fricko Popov, prof. Ada Weinberger, dr. Marko Pavičić itd. Nihče izmed njih ni niti književnik, niti književni prevajalec. - Zvezni izvršni svet proučuje možnost, ustanoviti tri prevajalske servise: prvega za prevajanje dokumentacije, drugega za simultano konferenčno tolmačenje z ustrezno aparaturom in tretjega za konsektivno tolmačenje. ZSPJ naj bi pri tem sodelovala; njenim članom-kandidatom bi ZIS omogočil šolanje v tujini in specializacijo za vse tri panoge. O tem naj bi izšel ustrezen zakon. - Tadija Gavrilović, generalni sekretar ZSPJ, se zavzema za to, da zveza priredi simpozij ali seminar o znanstvenem in tehničnem prevajanju s poudarkom na izboljšanju njegove kakovosti. - Nadalje obravnava seja vprašanje financiranja naše udeležbe na Mednarodni konferenci o prevajanju v okviru FIT v Lahtiju na Finskem od 28. do 31.5.1968, izdajanje "Lingvista" in glosarjev, delo "Centra za usposabljanje prevajalskih kadrov (podiplomske prevajalske šole) v Beogradu, ki deluje v okviru zveze in ki ima vsako leto finančni prebitok, in naposled besednjak z izenačeno srbsko in hrvatsko tehnično terminologijo.

9.6.1966 Predsednik ZSPJ Levičnik naveže na pobudo Zlatka Gorjana, predsednika FIT (Fédération Internationale des Traducteurs) pismene stike s predstavnikoma znanstvenih in tehničnih prevajalcev Bolgarije, Djordjen Čakalovim in Eleno Nikolovo v Sofiji.

30.6.1966 Na občnem zboru Društva strokovnih prevajalcev Slovenije v Ljubljani govori predsednik Levičnik v spomin umrlega člana dr. Fortunata Mikuletiča, dopisnega člana vodilne ustanove za čistost italijanskega jezika "Accademia della Crusca" v Firencah in odličnega slovensko-italijanskega pravnega terminologa in prevajalca. Njegov spomin počastimo z enominutnim mol-

kom. - Med uglednimi gosti so: Zlatko Gorjan, predsednik Fédération Internationale des Traducteurs (FIT) v Parizu, Božidar Borko, predstavnik Društva slovenskih pisateljev in Mirko Kadić, predsednik USPS v Beogradu. Zlatko Gorjan poudari pomen strokovnega prevajanja in nastopi proti napačnemu naziranju, da gre leposlovnemu prevajanju prednost pred znanstvenim, poslovnim in tehničnim prevajanjem. Strokovno prevajanje je leposlovnemu vsaj enakovredno in njegovo zapostavljanje je velika krivica. Književni prevajalci širijo kulturo, strokovni pa civilizacijo. Če prevedem Shakespeara slabo - nič hudega, za menoj pride drugi, ki ga bo bolje prevedel. Če pa prevedem poslovno pogodbo slabo in nastane milijonska škoda za naše gospodarstvo, imamo realno izgubo, ki nam je nihče ne povrne. Imamo ljudi, ki obvladajo po več jezikov, pa vendar niso zmožni prevajanja. Zakaj? Ker nimajo prevajalske ustvarjalnosti. To velja za vsakega prevajalca, leposlovnega in strokovnega. Kakšen pomen prisojajo v svetu strokovnemu prevajanju, lepo kaže zadnje srečanje FIT v Rimu, kjer so vsi glavni referati obravnavali vprašanja strokovnega prevajanja. Žal v Jugoslaviji ni tistega sodelovanja med leposlovnimi in strokovnimi prevajalci, ki je zaželeno in tudi možno, kakor dokazuje primer srečanja nemških prevajalcev v Hamburgu. - Nato se zvrste poročila članov upravnega in nadzornega odbora, ki jim sledi razprava, v katero poseže več navzočih.

21.4.1967 Seja UO ZSPJ v Beogradu obravnava sprotnja aktualna vprašanja, zlasti delo v pripravah za ustanovitev društev v Skopju in v Sarajevu in sekcije USPS v Novem Sadu.

24.6.1967 Občni zbor delegatov ZSPJ v Zagrebu: od 7. do 13.8. 1966 je bil kongres FIT pod predsedstvom Zlatka Gorjana iz Zagreba v Lahtiju na Finskem. Generalni sekretar ZSPJ, Tadija Gavrilović, je bil navzoč kot uradni predstavnik (sicer neobstoječe, le nasproti tujini ad hoc nastopajoče) Zveze prevajalcev Jugoslavije. Na kongresu je bilo navzočih več književnih in strokovnih prevajalcev iz Jugoslavije, ki so prišli tja kot opazovalci. Tadija Gavrilović je imel na plenarni seji FIT referat o vlogi prevajanja v Jugoslaviji, ki so ga lepo sprejeli in uvrstili med uradno dokumentacijo kongresa. Vzpostavljene so prijateljske zveze zlasti s prevajalci na Bolgarskem, Madžarskem, Poljskem, v Romuniji in v Sovjetski zvezi. Našega uradnega delegata so izvolili v komisijo za znanstveno in tehnično prevajanje in v podkomisijo za terminološka vprašanja. Naslednji kongres FIT je predviden za leto 1969 v Pragi. - Konferenčni (simultani) tolmači so izstopili iz USPS in ustanovili lastno društvo konferenčnih tolmačev, ki ima člane po vsej Jugoslaviji. To društvo se želi včlaniti v ZSPJ. - Zlatko Gorjan, predsednik Fédération Internationale des Traducteurs (FIT) v Parizu, poudari, da med strokovnimi in književnimi prevajalci ni bistvenega razločka, saj prvi širijo civilizacijo, drugi pa kulturo, in meni, da so strokovni prevajalci bržkone za ljudstvo in državo še važnejši od leposlovnih. Novemu u.o. želi uspeh v njegovem prizadevanju, da pribori strokovnim prevajalcem pri pristojnih oblastvih status kulturnih delavcev-umetnikov. - Občni zbor izvoli dr. Bogdana

Novkovića (Beograd) za predsednika, dosedanjega predsednika Karla Levičnika pa spričo izrednih zaslug ob času njegove 4-letne funkcijske dobe za častnega predsednika. - Občni zbor neuradno priporoči novo prevajalsko tarifo kot smernico.

14.7.1967 Sekretariat UO ZSPJ v Beogradu sklene prenesti Center za usposabljanje prevajalskih kadrov v Beogradu iz pristojnosti zveze v pristojnost USPS.

19.11.1967 V Skopju ustanove Društvo znanstvenih in strokovnih prevajalcev Makedonije. Zvezo zastopa njen predsednik dr. Bogdan Novković.

17.12.1967 Občni zbor USPS v Beogradu traja od 9.00 do 16.30 (7 1/2 ure). Naše društvo zastopa Milisav M. Grujić, ki v svojem govoru sporoči osebne pozdrave našega predsednika Levičnika (dolgotrajno viharo ploskanje). Zastopani so še: zveza, DZSP Makedonije v Skopju in iniciativni odbor za ustanovitev društva v Sarajevu. Prevajalni servis USPS je dobil od oblasti pisarniške prostore s telefonom vred in je začel široko zasnovano dejavnost. Sklenil je pogodbe o prevajanju z gospodarskimi zbormicami, zveznimi in republiškimi sekretariati in velikimi podjetji. Zveze ima tudi v drugih republikah in si prizadeva, da bi postal prevajalni servis zveznega pomena. - Občni zbor naroči novemu u.o., da preimenuje društvo, ki naj bi dobilo nazaj svoje prvotno ime: Udruženje naučnih i stručnih prevodilaca Srbije. Komisija za socialna vprašanja je lani izposlovala status svobodnega umetnika 12 članom društva. USPS je zastopano tudi v komisiji SR Srbije za priznavanje statusa umetnika. Pristojni forumi stoje na stališču, naj bodo odločilni kriteriji za priznavanje ugodnosti v breme socialnega zavarovanja pomen prevajalnega in tolmaškega dela za ekonomske in politične interese države in ljudstva, zahtevnost dela, širina in globina strokovnega in terminološkega znanja domačih in tujih jezikov in izobrazbe, vestnosti in preciznosti dela, upoštevajoč seveda tudi obseg dela (vsaj 600 avtorskih strani na leto ali ekvivalent na področju ustnega tolmačenja).

14.1.1968 Ustanovitev Društva naučnih i stručnih prevodilaca Bosne i Hercegovine v Sarajevu ob navzočnosti predsednika ZSPJ dr. Bogdana Novkovića, dveh predstavnikov USPS in našega predstavnika Milisava M. Grujića, ki je bil deležen nadvse prisrčnega sprejema. Novo društvo si želi kar najtesnejšega sodelovanja z našim društvom in potrebuje našo pomoč pri organizaciji in pri delu.

18. in 19.5.1968 Seja UO ZSPJ v Beogradu. Milisav M. Grujić zastopa naše društvo. Predsednik dr. Bogdan Novković ima spominski govor, opisujoč osebnost in delo rajnkega predsednika Levičnika. Po enominutnem molku izrazi UO našemu društvu svoje sožalje. - Dr. Josip Ritig je izročil beograjski založbi RAD vse gradivo za izenačeni srbski in hrvatski terminološki besednjak (30.000 gesel). Polovica tega gradiva je že prevedena v slovenščino, angleščino, francoščino in nemščino; skupine prevajalcev v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani dobe preostalo gradi-

vo v kratkem v prevod. Naš delegat predlaga primerno zvišanje honorarja, kar založba v načelu sprejme. USPS je predlagala republiški komisiji za priznanje statusa umetnika 17 članov. Društvo književnih prevajalcev Srbije pa 24; komisija je sprejela predlog USPS glede vseh 17 kandidatov in le 4 književnih prevajalcev. USPS je medtem pripravilo gradivo za nadaljnjih 25 članov in ne dvomi, da bo z njim prodrlo. Doslej ima 40 članov društva status svobodnega umetnika. - Predsednik dr. Bogdan Novković pojde na simpozij FIT v Bratislavi. - Društvo stručnih prevodilaca Hrvatske prevzame nalogo najti finančne vire za jugoslovanski prevajalski simpozij, ki naj bi bil v Zagrebu, v Ljubljani ali na Bledu. - DSPH predlaga, naj bi bil generalni sekretariat zveze v bodoče tam, kjer je njen predsednik. O tem predlogu bo sklepal občni zbor delegatov zveze leta 1969.

14.11.1968 Na občnem zboru Društva stručnih prevodilaca Hrvatske sta naše društvo zastopala podpredsednik Zdenko Knez in Milisav M.Grujić. Društvo je lepo razvilo svoj prevajalni servis, ki dela tudi v drugih republikah - tudi z našim društvom. Pozornost je vzbudila določba našega pravilnika o stalnih sodnih tolmačih (Uradni list SRS št. 1/1/1968), ki predvideva posvetovalno vlogo našega društva pri imenovanju stalnih sodnih tolmačev.

SMERNICE GLEDE VIŠINE PREVAJALSKIH HONORARJEV

Na občnem zboru delegatov, ki ga je sklicala Zveza strokovnih prevajalcev Jugoslavije v Zagreb za 24.junija 1967, so delegati med seboj izmenjali informacije o višini honorarjev, nakar so priporočili (brez formalnega sklepa Zveze) znanstvenim in tehničnim prevajalcem, naj se v bodoče v glavnem drže tehle smernic o višini honorarjev, ki jih je razumeti za tipkano vrstico (povprečno 62 1/2 tiskarskih znamenk):

	<u>N din</u>
za pismen prevod iz drugega v lastni jezik	0.80
za pismen prevod iz lastnega v drug jezik	1.20
za pismen prevod, kjer ni udeležen prevajalčev lastni jezik	1.60
za ustno tolmačenje za polno uro (60 minut)	30.00
za ulomke ure sorazmerno, za čakalno dobo polovico.	

To velja prav tako za sodne tolmače, čeprav je njihov položaj nekoliko delikatnejši, ker je v Uradnem listu SRS št. 1/1/1968 izšel Pravilnik o stalnih sodnih tolmačih, ki določa nižje stopnje, namreč 0.60 namesto 0.80, 0.90 namesto 1.20 in 1.20 namesto 1.60 - tiste stopnje namreč, ki smo jih 21.12.1965 predlagali pristojnemu oblastvu. Pot v Uradni list je pač dolgotrajna. Za ustno tolmačenje smo predlagali N din 20,00 na uro in N din 10,00 za čakarino, če bi bila potrebna. Urne postavke smo predlagali za vsako začeto uro. Postavka za uro tolmačenja - minimum N din 5.00 - je pač globoko pod realno postav-

ko. Sodišča brez ugovora izplačujejo po N din 30.00.

VAŽNO ZA KOLEGE STALNE SODNE TOLMAČE

Nekatera sodišča zelo zavlačujejo izplačevanje honorarjev za sodno tolmačenje. Tak postopek sili tolmača, da mnogo mesecev čaka na realizacijo svoje terjatve; razen tega ta malomarnost tudi zelo krni ugled sodišč.

V nekem primeru smo ustno intervenirali pri nekem ljubljanskem sodišču; predsednik tega sodišča se je strinjal s članom našega odbora, da ni upravičenih razlogov za take zamude; obljubil je pospešitev v tistem primeru in priporočal, naj se v vsakem podobnem primeru prizadeti stalni sodni tolmač obrne na tistega predsednika sodišča.

Priporočam torej kolegom, da vselej, kadar dolžni znesek tri mesece ni izplačan, ustno ali pismeno seznanijo pristojnega predsednika ter predlagajo, da se znesek takoj izplača.

NOVE KNJIGE V DRUŠTVENI KNJIŽNICI

	N din
Encyclopaedia Britannica. 24 volumes. 1965	1.650,00
Encyclopaedia Britannica. Book of the year 1966 - Events of 1965	120.00
Encyclopaedia Britannica. Book of the year 1967 - Events of 1966	120.00
Grand Larousse Encyclopédique en dix volumes. Paris 1960-1964	2.587.29
I.T.S. (International Textile Service): Textile Guide. Textile Dictionary in 6 languages. Zürich, 1965	296.20
I.T.S.: Textile Guide. Translation Key. Zürich 1966	178.80
De Vries-Herrmann: German-English Technical and Engineering Dictionary. Second Edition, completely revised and enlarged.	275.00
De Vries: English-German Technical and Engineering Dictionary	250.00
W.E. Clason: Elsevier's Dictionary of Electronics and Waveguides in 6 languages. Second Edition, revised and enlarged, 1966	216.60
Supplement to Elsevier's Dictionaries of Electronics, Nucleonics, and Telecommunications in 6 languages, 1962	220.80
Slovenska kemijska nomenklatura. Ljubljana, 1966	35.00
Ahmanova: Russko-anglijski slovar	19.70
D. Arkin: Anglo-russkij slovar	12.68
Kotnik: Slovensko-ruski slovar	62.00
Tomšič: Slovensko-nemški slovar	18.00

Janko Jurančič: Srbskohrvatsko-slovenski slovar.

Ljubljana, 1955

15.20

Franc Verbinc: Slovar tujk. Ljubljana, 1968

70.00

Društvo je stalno naročeno na revije, navedene v št. 5
(avgust 1965).

PREVAJANJE IN PREVAJALSKO DELO^x

Naročnik, prevajalec in njuna odgovornost

Spričo pogostnih "kritik", ki jih kdaj pa kdaj beremo v našem dnevnem tisku (žal manj v književnih in strokovnih revijah, kamor sodijo) se bom z nekaj besedami dotaknil teh "kritik" in "kritikov" in se pomudil pri osnovni misli: odgovornost naročnika in prevajalca.

Na prvo misel me je napotilo žalostno dejstvo, da "kritiki" kritizirajo ne "grešnika", marveč kar vseprek, posplošeno" ker se jim zdi tako laglje. Človek se vpraša, česa se ti ljudje boje, da se ne ravna po osnovnem pravilu (čeprav ne napisanem, toda po vsem svetu med književnimi in znanstvenimi kritiki priznanem), namreč, da takoj v začetku navedejo glavne podatke o delu, ime njegovega avtorja, ime avtorja prevoda, potem pa začno pisati svoje misli o delu, pozitivne in negativne, saj menda niso vse negativne (kakor pri nekaterih naših "kritikih"). Mar taki "kritiki" v dnevnem tisku ne čutijo, da je takšno kritiziranje, kakršno je njihovo, žalitev zanje in za vse, ki se ukvarjajo z napornim delom znanstvenega in strokovnega prevajanja? Ali pa morda zapirajo oči pred vsem v interesu osebne reklame?! Čemu je namreč tedaj drugo posplošeno kritiziranje?!

Tovariš Anton Zobec recimo trdi v pismih v dnevnem tisku (objavljenih v ljubljanskem "Delu"), da se sam že več let bori za preprečevanje šušmarstva v prevajalskem delu, menda samo strokovnem, zelo dobro pa ve, da se s tem ukvarjajo od svoje ustanovitve vsa nacionalna društva strokovnih prevajalcev in tudi Zveza strokovnih prevajalcev Jugoslavije. Dobro ve, da je Društvo strokovnih prevajalcev Slovenije na vseh odgovornih mestih načenjalo in stalno načenja vprašanje, da se uvede kontrola tudi na tem torišču dejavnosti. Nihče ne trdi, da se tudi po uvedbi določene kontrole na tem torišču dela ne

^xČlanek je bil napisan že pred leti, ko je "Delo" v "Pismih bralcev" objavljalo prispevke tov. Antona Zobca. Od tedaj, ko smo članek dobili, MOŠTOVI niso izšli. Čeprav povoda ni več, ga zdaj priobčujemo, ker menimo, da sta pravilnost in načelnost izvajanja tako tehtni, da ga bodo naši bralci kljub časovni odmaknjenosti povoda veselili.

bodo še vedno delale napake, toda prepričan sem, da jih bo čedalje manj. Ena takih kontrol bi lahko bila (sloneča docela na zakonu o tisku): da ne sme biti objavljen noben tiskan prevod, ne da bi bilo navedeno prevajalčevo ime, recimo pri imenu tiskarne, ki je delo tiskala. To bi povečalo odgovornost prevajalca, njegovemu matičnemu društvu pa omogočilo, da bi se na kritičnem torišču dela svojih članov še bolj aktiviralo. So še drugi načini, da se to vprašanje "kontrole" premakne z mrtve točke. Vsekakor pa tej stvari najmanj koristi posplošeno kritiziranje.

Prevajalec, ki se zaveda svoje velike odgovornosti pred javnostjo, pred skupnostjo, pred naročnikom, uporabnikom, pred samim seboj in pred svojim stanovskim društvom, nikoli ne sme prevzeti v delo nobenega prevoda, o katerem ni trdno prepričan, da ga bo opravil tako, kakor zahtevajo od njega omenjena odgovornost (moralna in materialna), njegov ugled in njegovo dostojanstvo. Materialni faktor mora vedno biti daleč za omenjenimi. Prevajalec, kakor vsak umski delavec, mora vedno imeti pred očmi odgovornost - moralno in materialno. Velika umska sposobnost in dobropoznavanje materinega jezika in jezikov, iz katerih in v katere prevaja, za delo te vrste ne zadostujeta; prek študiranja in prakse se mora stalno izpopolnjevati. Strokovno (znanstveno) prevajanje nadalje zahteva od prevajalca, da dobro pozna strokovne izraze, da stalno spremlja strokovno literaturo s področij, na katerih se je specializiral kot prevajalec. Za pisanje mora biti nadarjen kakor književni delavec-prevajalec, mora pa se vedno zavedati, da so posledice njegovega nepravilnega izražanja lahko zelo velike tudi v materialnem pogledu. Zadostuje en sam napačen ali nejasen izraz, pa odleti stroj (vreden več milijonov) v zrak in potegne za seboj največje bogastvo človeštva - človekovo življenje.

Prevajalec strokovne literature mora vedeti, da naše založbe in tiskarne nimajo ali pa imajo zelo malo lektorjev za strokovno literaturo (za kataloge, prospekte, ekonomske propagande itd.) in s tem se veča njegova odgovornost. Pri tem mora biti posebno previden, ko prevzema prevode v tuje jezike, ki jih tiskamo pri nas. Tiskanje takih prevodov v tujini je vse kaj drugega, ker lektorji založniških podjetij in lektorji v propagandnih službah velikih podjetij ne bodo dopustili, da bi prevajalčeve napake prišle v javnost. Naša podjetja te možnosti nimajo in zato se povsem zanašajo na prevajalca, na njegovo vestnost in odgovornost.

Končno se mora prevajalec zavedati, da je dolžan poravnati naročniku prevoda vso materialno škodo, ki jo je imel s tiskanjem njegovega slabega, nestrokovnega prevoda. Ta škoda znaša dostikrat nad milijon dinarjev (ponovno tiskanje kataloga, prospekta itd.).

Naročnik, tudi Vaša odgovornost je velika, gre skoraj po istem vrstnem redu, kakor odgovornost prevajalca, ki ste mu zaupali prevajanje. Zato morate dobro preudariti, komu dajete v prevajanje delo, ki je osnovne važnosti za področje Vaše dejavnosti

(proizvodne, propagandne, znanstvene itd.). Združenja (društva) strokovnih prevajalcev v vseh republikah, v katerih obstajajo (in ki so včlanjena v Zvezi strokovnih prevajalcev Jugoslavije) imajo v svojih vrstah kvalitetne delovne sile na torišču strokovnega prevajanja. Člani teh združenj (društev) tudi spričo moralne odgovornosti pred svojim matičnim društvom ne bodo sprejeli v prevajanje dela, ki ga ne morejo prevesti tako, kakor zahteva od njih moralna in materialna odgovornost pred Vami, pred skupnostjo, pred javnostjo! Na Vaše zahteve Vam bo Društvo strokovnih prevajalcev Slovenije, Ljubljana, tel. 20-744 vedno priporočilo najboljšega prevajalca za tisto strokovno panogo in jezik. Društvo Vam je tudi na voljo, da v sporu s prevajalcem glede strokovnosti prevoda določi iz svojih vrst komisije uglednih znanstvenih delavcev in strokovnih prevajalcev, da ocenijo in povedo svoje mnenje o njegovih pozitivnih in negativnih straneh. Društvo je na Vašo zahtevo pripravljeno na tem torišču "kontrole" pravilnosti povabiti k sodelovanju (v komisiji ali zunaj nje) tudi profesorje ljubljanske univerze.

Vaša pravica (pa tudi dolžnost) je, da zahtevate pri tiskanju prevoda, da izdajatelj (tiskarniško podjetje) nekje na tisknem besedilu vedno napiše tudi ime in priimek prevajalca tistega dela. Prevajalca je treba vedno obvestiti (čeprav tudi sam to ve), da bo prevod tiskan in objavljen z njegovim imenom kot prevajalcem. Ravnajte se ali pravilneje rečeno uvedite to pravilo v svojem delu, ker boste s tem pomagali sebi in javni kontroli.

Zaščitite svoje materialne pravice s pogodbo s prevajalcem za vsako delo! Tiskani formularji takšnih dogovorov (pogodb) so Vam na voljo pri Jugoslovanski avtorski agenciji, zastopstvo za Slovenijo, Ljubljana, Titova 21.

Ne dajajte svojih del v prevajanjem ljudem, o katerih se niste prepričali, da so sposobni prevzeti za svoje delo moralno in materialno odgovornost! S tem boste storili uslugo skupnosti, sebi in ljudem, ki so se resnično posvetili temu torišču dejavnosti.

Odgovornost. O njej smo govorili že v prejšnjih pojasnilih. Vendar pa čutim potrebo, da to še enkrat poudarim. Kaj razumemo pod odgovornostjo znanstvenega-strokovnega prevajalca in naročnika prevedenega dela?

Moralna odgovornost obsega odgovornost pred javnostjo, pred skupnostjo, pred tujo javnostjo, pred seboj (svojim ugledom in dostojanstvom), pred svojo ustanovo - podjetjem, združenjem (društvom), katerega član je prevajalec, ter pred svojimi tovariši in sodelavci na istem torišču dejavnosti.

Materialna odgovornost obsega vse posledice materialne narave, ki jih povzroči slabo, površno, malomarno prevajalsko delo in ravnanje odgovorne osebe ustanove - podjetja, ki je tako delo zaupalo človeku, čigar sposobnosti ni preverilo. Te

posledice so lahko ogromne. Ne gre zgolj za dostikrat milijonsko materialno škodo, ki jo ima skupnost, marveč tudi za nena-
domestljivo škodo na človeških življenjih, na človeškem delu. Vse to pa mora nekdo plačati. Prevajalec in naročnik, ki ga je izbral, se morata zavedati, da morata škodo poravnati. Kadar eden in drugi prevzema ali oddaja v prevajanje dela, se mora zavedati, da prevzema s tem veliko moralno in materialno odgovornost pred družbo.

Kritik, kritika. To nehvaležno delo je nujno potrebno. Kritika pa mora biti zgoščena, konkretna. Izvirati mora iz temeljite obdelave dela, ki je predmet kritike, in avtorja, ki je to delo opravil. Kritika ne sme biti površna, zločin pa je, če je osebna. Kritik, ki nastopa v javnosti s kritiko tujih del (književnih, znanstvenih, strokovnih), naj po vseh zakonih znanosti in umetnosti s svojim osebnim delom na torišču dejavnosti, na katerem nastopa kot kritik, dokaže, da je vrhunski ustvarjalec na tistem delovnem področju. Dokazati mora, da si je na tistem torišču pridobil ugled in priznanje ljudi, ki se ukvarjajo z enakim delom. Dokazati mora, da ima razen strokovnih, znanstvenih in umetniških sposobnosti tudi visoke moralne vrline. Šele kritika takšnega kritika in s takšnimi viri dela lahko koristi znanosti, pomaga mladim kadrom, da se razvijajo, starejšim pa, da stalno obnavljajo svoje znanje, vse za blaginjo družbe, za dobro skupnosti, v ponos znanosti in umetnosti.

Milisav M. Grujić

PROGRAMIRANI POUK V JEZIKOVNEM LABORATORIJU

Kot že ime pove, gre pri pouku v jezikovnem laboratoriju za nove učne metode, ki kajpada izvirajo iz Amerike, zakaj tam imajo mnogo več volje za eksperimentiranje kot v Evropi. Tu pa v mnogih državah še vneto razpravljajo o prednostih in napakah teh metod. Švica sodi med zadnje, kajti znano je, da velja za konservativno deželo, ker so to tudi potrdili na nedavnem informacijskem posvetovanju na tehnični visoki šoli v Zürichu.

Zveza učiteljev za napredno pedagogiko v Zürichu (LFB - Lehrer-vereinigung für fortschrittliches Bildungswesen) si je dovolila korak naprej in uvedla avdio-vizualni jezikovni pouk, to je tip šole, kjer se v glavnem uči z ušesom in očesom, ne pa z razumom in spominom, kot je to učila tradicija. Učencem se ni treba učiti stotin besed na pamet; neopazno rastejo v znanju jezika ko da bi živeli v tujejezičnem področju.

Pouk teče približno takole:

Na projekcijski steni pokažejo več diapozitivov, ki si sledijo tako, da nastane smiselna celota. To spremlja enostavno besedilo v obliki dialoga. Učenec posluša in gleda serijo slik, pri čemer si sledijo slike drugič mnogo počasneje kot prvič, tako da stavki, ki sodijo k slikam, ostanejo bolje v spominu, ker

se tudi tekst počasneje izgovarja. Vsebinsko teksta ugame učenec, ne da bi ga analiziral ali pa da bi se strogo držal jezikovne slike teksta, kjer bi moral vedeti za predikat in subjekt. Učenec ima slušalke in mikrofona in sedi v kabini sam zase ter posluša tekst, ki mu je znan iz slike. Sam poskuša ponoviti besedilo. Potem posluša magnetofonski trak s svojim lastnim glasom in glasom svojega učitelja, tako da odkrije čisto sam, kje je njegov tekst drugačen od učiteljevega. Ob primerjanju učiteljevega in svojega teksta lahko sam spozna svoje napake. Prednost metode je v tem, da učenec vedno lahko zavrti trak nazaj, tako da bi se mu posrečilo izgovarjati tekst kolikor največ mogoče brez napak.

Kakšna pa je vloga učitelja pri tej metodi? Učitelj sedi pri komandnem pultu in nadzoruje učenčevo delo tako, da tudi sam posluša njegov magnetofonski trak ter mu daje potrebne nasvete in navodila. Vendar pa ga sicer sploh ne moti in prekinja. Tako lahko učenec obdrži svoj tempo učenja in si sam določi svoj ritem. To vpliva večini ljudi zaupanje v samega sebe, ki je potrebno za učenje tujega jezika. Prav v tej točki tradicionalni pouk v skupinah tega uspeha ni dosegel. Posebno važno je poudariti, da se pouk po tej metodi posebno koristno lahko uporabi za take učence, ki imajo dober posluh za jezik, vendar pa slovničnih pravil nikakor ne znajo uporabljati.

Posebno velike prednosti ima programirani pouk na začetku jezikovnega pouka, ko si je treba prisvojiti najosnovnejše posebnosti tujejezičnega idioma, ki zajemajo 2000 besed, to je tisto, kar imenujejo Angleži "Basic English" ali Francozi "Français fondamental". Razumljivo je, da so mednarodne organizacije kot Združeni narodi in UNESCO takoj uvedle to metodo, ker hočejo raznim jezikovnim skupinam omogočiti, da odstranijo vsaj jezikovno pregrado.

Vendar moramo razumeti, da je ta metoda primerna le za začetnike, ki si pridobijo elementarno znanje, tako kot da bi živeli kratek čas na tujejezičnem področju. Priznati moramo, da človek, ki želi dobro poznati tuj jezik, ne more mimo tradicionalne metode, ki temelji na pisani besedi in gramatiki, pa čeprav nam današnja tehnika daje najrazličnejše pripomočke.

Ljudmila Šemrl

CELO IZVOZNIKI NAJ BODO PREVAJALCI

Usposabljanje izvoznikov v Veliki Britaniji

Eden prejšnjih britanskih predsednikov vlade je nekoč izjavil, da je izvoz zabavna zadeva. Brez dvoma je izvoz za Britanijo velikega pomena.

To pomeni, da je treba vlagati največje napore v izvozne posle. Hkrati to pomeni večje rezerve visoko kvalificiranih ljudi.

Prišli so do spoznanja, da mora učinkovito delovanje na področju izvoza imeti ljudi, ki so dobri lingvisti, ki imajo solidno znanje o tržiščih tako v splošnem kot v ozko poslovnem smislu.

Izredno iznajdljiva iniciativa za usposabljanje zmožnih vodčih kadrov v izvozu je prišla pred tremi leti iz londonske Woolwich Polytechnic. Njen oddelek za ekonomiko in vodenje podjetij, ki je že imel sekcijo za moderne jezike, je osnoval tečaj za prodajo blaga na tujih trgih za učence-absolvente srednjih šol, ki so dosegli nivo za vpis na univerzo in ki so se specializirali za moderne jezike.

Po posvetovanjih z inštitutom za prodajo blaga na trgih in z nekaterimi vodčimi izvoznimi firmami so sestavili program, ki ga imenujejo "debeli sendvič kurz" in traja 4 leta. Tretje leto se prebije na praktičnem delu v tujini pri kaki lokalni firmi ali pa pri kaki filijali britanskih družb. To ni običajen prosvetni tečaj v katerega se lahko vsak vpiše: ta tečaj je povsem drugačen od drugih tečajev za izvoznike.

Razlika je že pri izboru študentov. Kandidate lahko predlože firme, v katerih delajo ali pa lahko pridejo tudi naravnost iz šole. Vsekakor pa morajo opraviti dva sprejemna izpita, na enem so člani komisije direktorji in višji voditelji uglednih industrijskih tvrdk, zainteresiranih za tečaj, na drugem pa so člani profesorskega zbora. Za sprejem morata vsakega kandidata potrditi obe komisiji.

Trajni profesorski zbor je tudi zelo nenavaden. En predavatelj je preživel tri mesece v Sahari pri gradbeni tvrdki John Brown and Company Ltd. kjer so polagali naftovod. Drugi predavatelj je bil dopisnik britanskega časopisa v Beogradu, nakupovalec tvrdke, za katero je moral često potovati po vsej Vzhodni Evropi.

Med predavatelji ekonomike so sindikalni funkcionar, urednik bančnega lista in ekonomski svetovalec industrijsko-trgovinske korporacije. Pravnik, ki je diplomiral v Bordeauxu in ki ima pravico, da opravlja advokaturu v Britaniji, Franciji, Južni Afriki in Španiji, predava primerjalno pravo v francoščini. Posebej je treba poudariti važnost, ki jo prisojajo študiju jezikov. Mnogo predavanj iz prava, geografije, moderne zgodovine, metode prodaje blaga na trgu, ekonomike in psihologije, je v tujih jezikih in ne v angleščini.

Študenti se učijo misliti v teh jezikih in se morajo zgoščeno izražati in uporabljati idiomatiko teh jezikov. Nekateri se usposabljaajo za simultano in konsektivno prevajanje, tako da bi postali ne samo pristojni prodajni voditelji, ampak tudi zmožni prevajalci, ki bi prihranili svojim šefom mnogo časa, ki ga morajo prebiti s tujimi poslovnimi ljudmi.

Doslej je v tečaju samo 22 kandidatov, 12 v prvem letniku in 10 v drugem. To je vsekakor avantgarda angleških izvoznikov, ki obeta najboljše kadre izvoznikov in prevajalcev obenem.

Ljudmila Šemrl

AMBALAŽA, EMBALAŽA, PA ŠE TO IN ONO

Dr. Francè Rapotec je dne 27.6.1968 v pismih bralcev v "Delu" napisal:

"Po mojem je pravilno le 'ambalaža', kakor se splošno piše med Hrvati in Srbi, ne pa 'embalaža', kakor se splošno piše v Sloveniji.

Naš veljavni pravopis navaja oba načina pisanja. Pa je pravopis tukaj nedosleden, rekel bi, zaradi spregleda korektorja. Če namreč v drugih primerih francoske prefikse (predpone) en- in em- pravilno transkribira kot 'an-' in 'am-', mora tudi francoska 'emballage' v slovenskem biti samo 'ambalaža'. Prav kakor 'angažirati, ansambel, antanta'.

Mislím, da bi bilo prav, da kdo, morda uredniški odbor Slovenskega pravopisa, to zadevo pojasni."

"Delo" je nato priobčilo več pisem bralcev o tem vprašanju, toda nihče izmed piscev ni prodril do dna. Vprašanje, ki ga je načel dr. Rapotec, je le po obliki vprašanje, po vsebini pa je zahteva po dosledni uporabi fonetičnega pravopisa, torej pravopisa, ki je v skladu z izreko, in odklonitev etimološkega pravopisa, ki se naslanja na izvor besed; v drugi vrsti pa se dr. Rapotec zavzema za pravilno, ne pa za napačno izreko.

V poglavju "O pisavi in rabi tujk" obravnava Slovenski pravopis SAZU iz leta 1962 načeto vprašanje tako, da predpisuje tujo obliko za ozek krog strokovnjakov ali družbe, po domači izgovarjavi pa, če so izrazi v splošni rabi. Uvaja torej vzporedno uporabo obeh načel, s čimer se pač ne bo vsak strinjal, vrh tega pa razglša načelo "domače izgovarjave" tujk, ki ga moramo odločno odkloniti, ker odpira vrata vulgarizaciji tujk. Namesto načela "domače izgovarjave" bi morali sprejeti načelo transkripcije tujke v slovenski abecedi, pazeč najskrbneje na tujo izreko, ki jo transkribiramo. Kam nas je zgrešeno načelo "domače izgovarjave" že privedlo, je razvidno iz tehle nekaj primerov:

Tujka v izvirni obliki	Pravilna transkripcija	"Domača" (napačna) "izgovarjava"
bassin (F)	basén	bazén ^x
emballage (F)	ambalaža	embalaža ^x
gabardine (F)	gabardín	gabardén ^x
sweater (E)	svèter	sviter ^x

Ob dosledni uporabi uzakonjevanja napačne izgovarjave utegnemo v naslednji izdaji Slovenskega pravopisa brati še takele cvetke iz domačih gajev:

^xSlovenski pravopis SAZU 1962.

Tujka v izvirni obliki	Pravilna transkripcija	"Domača" (napačna) "izgovarjava"
camion (F)	kami ^o n ^x	kaminion
charge (F)	šarža ^x	sarža
chaudeau (F)	šod ^o ^x	šat ^o
Edam (NL)	Edam	Ajdam(ski sir)
pommes frites (F)	pom frit	pom fri
roulade (F)	ruláda ^x	rulá

Povzemajoč svoje dosedanje izvajanje, prihajamo do sklepa, da se ne moremo ogreti za dve pravopisni načeli za tujke: za etimološko, ki sprejema tuje besede v njihovi izvirni obliki in ki je le za "ozek krog strokovnjakov ali družbe" in za fonetično, ki asimilira tiste tujke, ki so v splošni rabi. Menimo, da bi se morali odločiti za enega izmed obeh kriterijev. Odločno pa zavračamo načelo "domače izgovarjave" in se zavzemamo za kar natančnejšo transkripcijo, če se odločimo za fonetično načelo.

Jasna, enovita odločitev o tem se nam zdi še posebno važna v dobi intenzivnih mednarodnih vezi, ki jih prinaša s seboj sodobno življenje z razmahom turizma in preseljevanja iz dežele v deželo, z mednarodno delitvijo dela, pa z neštetiimi kulturnimi, družabnimi in poslovnimi stiki po vsem svetu.

Naša javnost je odklonila fonetizacijo pripon $-a\frac{1}{v}ec$, $-i\frac{1}{v}ec$, $-a\frac{1}{v}ka$ in $-i\frac{1}{v}ka$, ki jo je predpisal SP/62.

Vsa čast gre truda polnemu, požrtvovalnemu in vztrajnemu delu uredniškega odbora SP/62, ki se je svoje zelo težavne naloge lotil z brezprimerno vnemo, s solidnim znanjem slovenščine in z idealnim zanosom. Ali ni škoda, da je z nekaj prenagljenimi, premalo pretehtanimi domisleki vzbudil nezaupanje slovenske javnosti v delo jezikovnih zakonodajalcev?

Njihovi kolege pri drugih narodih so ubrali drugačne poti - takšne, da se jim kaj takega, kar je doživel uredniški odbor SP/62, ne more zlepa pripetiti.

Francozi so po vsem svetu znani po svoji brezprimerni skrbi za svoj jezik, ki je zaupana zlasti Francoski akademiji (Académie française), eni izmed štirih ustanov, ki iz njih sestoji Institut Francije (Institut de France). Ustanovljena leta 1635, je od 1694 do 1932 objavila 8 izdaj svojega besednjaka. Njenih 40 članov-"nesmrtnikov", zbranih z vseh področij intelektualne dejavnosti (od začetka so to bili liriki, dramatik, basnopisci, učenjaki, moralisti, filozofi, romanopisci, prevajalci, zgodovinarji, kritiki, knjižničarji, diplomati, pravniki, državniki, ekonomisti, maršali Francije, sociologi, pedagogi, zdravniki, pozneje pa še časnikarji, gledališčniki in drugi) skrbi za to, da besednjak sproti zajema vse živo francosko besedišče. Leta 1933 - šele tristo let po ustanovitvi - je Francoska akademija izdala slovnico francoskega jezika. - Po podobnih načelih se

ravna "Accademia della Crusca" v Firencah, ki plemeniti in čisti italijanščino že od leta 1582 in ki je izdala prav toliko izdaj besednjaka kakor Francoska akademija. V Združenih državah si Webstrova založba od leta 1828 prizadeva za kar najnatančnejšo opredelitev vsakega pojma - besednjaki so v angleško govorečih deželah pač prepuščeni zasebni pobudi. Tisti, ki je prepojen z duhom podrobnega predpisovanja slovnice in pravopisa, vladajočega pri Romanih, Slovanih in Nemcih, ostrmi, ko vidi, kako je to področje urejeno pri Anglosasih. Namesto vseobsežne slovnice, ki stisne ves jezik v zamotani sistem pravil in izjem, in v podrobnosti izdelanega pravopisnega besednjaka, imajo le nekaj skopih pravil in izjem, pravopis je pa bolj ali manj zasebna zadeva vsakogar. In odkod naj potem tisti, ki hoče pisati pravilno angleščino, črpa znanje o jeziku? Odgovor je približno tale, ki ga beremo v uvodu k učbenikom angleščine: "Dobra angleščina je tista, ki jo pišejo naši priznani pisatelji." Iz teh virov naj črpa vsak po svoje, pa bo znal; učbenika mu ni treba. - To je tisti duh individualizma in svobodne improvizacije, ki preveva vse življenje, pa tudi pravo teh dežel. Sodnik praviloma ne sodi po pozitivnih zakonih, ki jih je sklenilo zakonodajno telo, marveč po tistih načelih, ki so se udomačila skoz stoletja in ki se zrcalijo v sodbah davno umrlih modrih in pravičnih sodnikov (common law - nepisano običajno pravo) v nasprotju s pisanimi zakoni (statute law).

V Parizu zaseda pestri kolegij vrhunskih izobražencev, ki poznajo vse dejanje in nehanje Francozov, in dela sicer neutrudno, toda nadvse premišljeno, preudarno in previdno. Zato je njegova avtoriteta pri tako nemirnem, kritičnem in uporniškem narodu, kakršen je francoski, že stoletja neokrnjena. Vsako podrobnost jezika jim predpiše do pikice natančno, in ljudje vse to voljno sprejemajo - isti ljudje, ki jih je sicer zelo težko obvladati.

V Združenih državah pa so se naveličali angleškega pravopisa; tam ne marajo več pisati through, night in light, marveč pišejo, kakor se jim zdi, brez dovoljenja kake avtoritete: thru, nite, lite itd. in to nikogar ne moti. Jezik je pač živa stvar in nastaja vsak dan sproti povsem svobodno. Pisatelji pa usmerjajo ta tok.

Naš pravopisni besednjak je šel v prvi smeri, toda uredniški odbor, sestojč iz peščice jezikoslovcev, je preozek in prešibek za kodifikacijo vsega kipečega živega jezika. Zato je obtičal na pol poti.

Na tem področju bo treba ukreniti nekaj odločilnega, ker po starih kolesnicah ne pojde več.

P o r o č i l o

"Društvo književnih prevajalcev Slovenije" je priredilo v decembru 1967 ciklus 4 predavanj z diskusijo o zelo aktualni temi: "Kaj mora, kaj sme, česa ne sme lektor?"

Ciklus je bil lepo pripravljen in dobro obiskan. Prvi večer je obravnaval jezikovne in avtorskopravne norme ter prakso pri nas in drugje; drugi večer: lektorstvo v založbi (poezijo in prozo, izvirna in prevedena dela); tretji večer: lektorstvo pri govornem jeziku (gledališče, RTV, film), in četrti večer: lektorstvo strokovnih in znanstvenih del in pri časnikih.

Vseskozi razgibana, večkrat zdravo polemična razprava na vseh štirih prireditvah je pričala o pomembnosti teme, posrečenih prijemih večine referentov in prevajalski zavesti članov in gostov, tako da so bili ti večeri zares plodni. Želeli je, da bi se referati in razprava ohranili v obliki primerne publikacije.

Ker je pri leposlovnih prevajalcih včlanjeno tudi več naših članov, je eden le-teh (Janko Golias) na sklepnem večeru v imenu sorodnega društva ugotovil, da je bila téma o lektorstvu zelo zanimiva. "Seveda", je dejal, "močno presega področje prevajalstva, saj lektorstvo spremlja predvsem izvirno avtorstvo, ne pa samo prevajalčevo poustvarjanje.

Naj bo še meni dovoljeno, da v imenu Društva strokovnih prevajalcev poskusim dopolniti snov o lektorju soustvarjalcu, kakršnega si vsi želimo. Hkrati bi omejil svoje pripombe na lektorja prevodov.

Razvrstitev tega ciklusa v štiri večere upošteva tele tri antiteze: leposlovno in neleposlovno prevajanje; brano in govorjeno besedilo; literarni in občevalni jezik. Lektor naj bi bil prav tako kakor prevajalec nekaj umetnika ali nekaj znanstvenika. Pri obeh gre ne le za jezikovno, temveč za obče znanje in za posebno poznavanje tradicije ustanov, mišljenje in miselnosti na tujem jezikovnem območju, in še dobršno znanje določene vede (pri znanstvenem) in močan umetniški dar (pri leposlovnem prevajanju). Kjerkoli prevajalec vsemu temu ni zadosti kos, naj bi mu bil lektor za mentorja.

V razpravah teh štirih večerov je bil govor še o četrti antitezi (ki ni prišla do zadostne veljave) namreč: SMER PREVAJANJA - v materinščino, ali iz nje. Velika večina izvenstrokovnih (t.j. leposlovnih) in le nekaj strokovnih prevajalcev prevaja v slovenščino; njih lektorji so zato navadno organi založbe ali druge kulturne ustanove, in delajo ločeni od prevajalca.

Strokovni (se pravi - znanstveni in tehnični) in le zelo redki leposlovni prevajalci pa imajo težišče na prevajanju iz slovenščine, in pri njih se lektorstvo od tistega v prvi skupini močno razlikuje: Lektor prevoda iz slovenščine namreč navadno ni

organ založbe niti sploh poklic, ampak zgolj ad-hoc funkcija kakega inženirja, zdravnika, pisatelja itd. Angažira ga naročnik prevoda ali sam prevajalec. Zato so tudi drugačni pravni odnosi v tem peterokotniku NAROČNIK PREVODA - IZVIRNI AVTOR - PREVAJALEC - LEKTOR - UPORABNIK. Pri prevajanju iz slovenščine naj bi bil lektorjev materin jezik tisti, v katerega je treba prevajati, ali pa Slovenec, ki govori oba jezika. Drugemu primeru bi dal po dolgoletnih izkustvih v naših razmerah prednost, saj je realno znanje naših situacij pri še tako kvalificiranem tujcu zelo redko, in premalo zanesljivo, hkrati pa imamo Slovenci dovolj lastnih moči za še tako zahtevno delo te vrste. Vendar bo nasvet kvalificiranega tujega lektorja vselej koristen, vsaj za predprevodno redakcijo slovenskega izvirnika.

Pri strokovnem (znanstvenem in tehničnem) prevajanju je še posebno hud pritisk kvalitete in časa. Oba pritiska čuti tudi nestrokovni (leposlovni) prevajalec, vendar so posledice pri znanstvenem in tehničnem prevajanju mnogo hujše: ogroženi pravni in premoženjski interesi, ali celo varnost, z ustreznimi odgovornostmi. Če tukaj prevajalec odpove, je pač lektor ultima ratio. Zato naj bi ta lektor bil odličen poznavalec obeh jezikov, in lektor govorjenega jezika razen tega še vzorno podkovan v obeh pogovornih jezikih, tudi v fonetiki in intonaciji.

Še nekaj. Lektorstvo je bolj živo pri ad-hoc lektorjih kot pri poklicnih, saj prvi ustno sodeluje s prevajalcem. To je velika prednost. Ločeno lektorstvo je po navadi inferiorno, ker tak lektor kaj rad zapade v skušnjava, da si delo poenostavi (če je v časovni stiski - in kdaj to ni?), ali pa si ga, nasprotno, napihuje (zaradi časti ali honorarja). Prevajalec se iz živega sodelovanja z lojalnim mentorjem marsičesa nauči, večkrat pa tudi ubrani svoj prav, v prid končnega prevodnega besedila. In zato bi to obliko dela z lektorjem prav posebno priporočal."

MEDNARODNE KRATICE ZA OZNAČBO JEZIKOV

Mednarodna organizacija za standarde (International Standards Organization - I.S.O.) si od leta 1952 prizadeva določiti mednarodno dogovorjene označbe za jezike. Doslej je dobila privolitev 24 dežel-članic za spodaj naštetih 37 jezikov. 10 jezikov je označenih z eno samo veliko črko, drugi jeziki pa z dvema - veliko in malo.

RAZPREDELNICA PO ABECEDNI ZAPOREDNOSTI

jezikov		označb	
Afrikaans	Af	Af	Afrikaans
Angleški	E	Ar	Arabski
Arabski	Ar	Bg	Bolgarski
Bolgarski	Bg	C	Kitajski

Jeziki		Označbe	
Češki	Cs	Cs	Češki
Danski	Da	D	Nemški
Esperanto	Eo	Da	Danski
Finski	Fi	E	Angleški
Francoski	F	Eo	Esperanto
Grški (novogrški)	G	F	Francoski
Hebrejski	He	Fi	Finski
Hindi	Hi	G	Grški
Indonezijski	In	He	Hebrejski
Interlingua	Ia	Hi	Hindi
Interlingue (zahodna)	Ie	Hu	Madžarski
Italijanski	I	I	Italijanski
Japonski	J	Ia	Interlingua
Kitajski	C	Ie	Interlingue (zahodna)
Korejski	Ko	In	Indonezijski
Latinski	L	J	Japonski
Madžarski	Hu	Ko	Korejski
Nemški	D	L	Latinski
Nizozemski	Nl	Nl	Nizozemski
Norveški	No	No	Norveški
Poljski	Pl	Pl	Poljski
Portugalski	Pt	Pt	Portugalski
Romunski	Ro	R	Ruski
Ruski	R	Ro	Romunski
Sanskrit	Sa	S	Španski
Slovaški	Sk	Sa	Sanskrit
Slovenski	Sn	Sh	Srbohrvatski
Srbohrvatski	Sh	Sk	Slovaški
Španski	S	Sn	Slovenski
Švedski	Sv	Sv	Švedski
Turški	Tr	Tr	Turški
Ukrajinski	Uk	Uk	Ukrajinski
Urdu	Ur	Ur	Urdu

(Po: Lebende Sprachen št. 1, januar-februar 1968, str.27-31.)

STO NAŠIH ZDRAVILNIH IN DIŠAVNIH RASTLIN V 12 JEZIKIH

Tradicijo glosarjev, ki jih priobčujejo MOSTOVI, nadaljujemo z dragocenim prispevkom ustanovnega člana Mr. Ph. Ivana Hubada s področja rastlinstva in zdravilstva. Avtor je upošteval le tiste domače rastline, ki je zanje našel imena v vseh 12 jezikih. Vseh naših zdravilnih rastlin je vsaj 3 do 4 krat toliko, medtem ko gre njihovo število na vsem svetu v tisoče. Izvzemši nekaj izjem niso v glosar sprejeti slovenski sinonimi, sicer bi bil obseg prevelik, saj imajo nekatere rastline celo po 50 slovenskih sinonimov.

Farmacevtski vestnik, ki ga izdaja Farmacevtsko društvo Slovenije, je leta 1964 kot prilogo k št. 1-3/XV izdal brošuro "Slovenska imena naših zdravilnih rastlin" izpod peresa našega člana dr. Mirka Karlina, ki obsega dva dela:

- 1. latinsko-slovenski imenik s premnogimi slovenskimi sinonimi, ki obsega 372 latinskih izrazov, in
- 2. slovensko-latinski imenik, ki obsega vse slovenske sinonime iz 1. dela, tako da ima ta del kakih 6500 gesel.

Avtor navaja v uvodni besedi vire, ki je z njimi zapolnil vrzeli v gradivu, ki ga je sam zbral. - Latinska imena so botanična.

Prosimo vse bralce MOSTOV in druge lingviste, ki se ukvarjajo s terminološkimi vprašanji, da nam prepuste svoje zbirke strokovnih izrazov, da jih priobčimo in olajšamo našim prevajalcem njihovo težavno delo zunaj njihove specializacije.

Sn	angelika	
L bot.	Angelica archangelica L.	
L farm	Angelicae radix	
Hrv.	angelika	
Srb.	krajovac	
R	duđnik	
Pl	arczydziel	
D	Engelwurz	
E	Angelica	
F	angélique	
I	angelica	
S	angélica	
Pt	angélica	
Sn	arnika	
L bot.	Arnica montana L.	
L farm	Arnicae rhizoma, flos	
Hrv.	moravka	
Srb.	brđjanka	
R	arnika gornaja	
Pl	kupalnik górski	
D	Arnika	
E	Arnica	
F	arnique	
I	arnica	
S	arnica	
Pt	arnica	
Sn	baldrijan	
L bot.	Valeriana officinalis L.	
L farm	Valerianae radix	
Hrv.	macina	
Srb.	odoljen	
R	valeriana	
Pl	kozlek lekarski	
D	Baldrian	
E	Valerian	
F	valériane	
I	valeriana	
S	valeriana	
Pt	valeriana	

Sn	bazilika		borovnica	brogovita
L bot.	Ocimum basilicum L.		Vaccinium myrtillus L.	Viburnum opulus L.
L farm.	Basilici herba		Myrtilli folium, fructus	Viburni cortex
Hrv.	bosiljak		borovnjača	šibikovina
Srb.	mislodjun		borovnica	kartop
R	bazilik		černika	kalina
Pl	bazylija		borówka	kalina koralowa
D	Basilienkraut		Heidelbeere	Wasserschneeball
E	Common basil		Blue whortleberry	Water elder
F	grand basilic		myrtille	viorne obier
I	basilico		mirtillo	sambuco acquatico
S	albahaca		mirtilo	viburno
Pt	alfavaca		aranda	viburno
Sn	beluš		brin	cikorija
L bot.	Asparagus officinalis L.		Juniperus communis L.	Cichorium intybus L.
L farm.	Asparagi radix		Juniperi fructus, lignum	Cichorii radix
Hrv.	šparga		borovica, smreka	vodopija
Srb.	vilina metla		kleka, venja	ženetrğa
R	sparža		možževaljnik	cikorij
Pl	szparag		jałowiec	cykorja
D	Spargel		Wacholder	Wegwarte
E	Asparagus		Juniper	Succory
F	asperge		genévrier	chicorée
I	asparago		ginepro	sicoria silvatica
S	escorzonera		enebro	achicoria
Pt	espargo		zimbro	chicória
Sn	boraga		smrdljivi brin	čebula
L bot.	Borrago officinalis L.		Juniperus sabina L.	Allium cepa L.
L farm.	Borraginis herba		Sabinae summitas	Cepae bulb
Hrv.	poreč		glušac	crveni luk
Srb.	boražina		somina	crni luk
R	ugurečnik		kazackij možževaljnik	luk
Pl	burak		sabina	cebula
D	Boretsch		Sadebaum	Zwiebel
E	Borage		Savin	Onion
F	bourrache		sabine	oignon
I	borragine		sabina	cipolla
S	borraja		sabina	cebola
Pt	borraja		sabina	cebola

Sn L bot. L farm. Hrv. Srb. R Pl D E F I S Pt	morska čebula Urginea maritima Bak. Scillae bulbos morski luk morski luk morskoj luk cebula morska Meerzwiebel Sea onion, Squill scille scilla escila scilla	encijan, svišč Gentiana lutea L. Gentianae radix srčanik lincura gorečavka gencjana gelber Enzian (yellow) Gentian gentiane genziana genciana genciana	glog Crataegus oxyacantha L. Crataegi flos bijeli glog crveni glog bojarišnik glog Weissdorn Hawthorn aubépine biancospino crategus oxiacanta
Sn L bot. L farm. Hrv. Srb. R Pl D E F I S Pt	česen Allium sativum L. Allii bulbos češnjak beli luk česnok czosnek Knoblauch Garlic ail aglio ajo alho	gladišnik Agrimonia eupatoria L. Agrimoniae herba turica petrovac repejnik rzepik Odermennig Agrimony aigremoine agrionia agrionia agrionia	bela gorčica Sinapis alba L. Erucae semen bijela gorušica bela slačica gorčica belaja gorczyca biata weisser Senf White mustard moutarde blanche senape bianca mostaza blanca mostarda branca
Sn L bot. L farm. Hrv. Srb. R Pl D E F I S Pt	češmin Berberis vulgaris L. Berberidis radix, fructus žutika šimširika barbaris berberys Sauerdorn Barberry vinette crespino bérbéro berberis	glistovnica Aspidium filix mas L. Filicis rhizoma obična paprat navala mužskoj paporotnik narecznica sameza Wurmfarn Male fern fougère mâle felce maschia . helecho macho feto macho	gornik Arctostaphylos uva ursi Spr. Uvae ursi folium medvjетка mečije groždje toloknjanka macznica Bärentraube Bearberry busserole uva orsina gayuba uva ursina

Sn	grenkoslad	izop	kamilica
L bot.	Solanum dulcamara L.	Hysopus officinalis L.	Matricaria
L farm.	Dulcamarae stipes	Hysopi herba	Chamomillae flos
Hrv.	paskvica	miloduh	kamilica
Srb.	razvodnik	isop	titrica
R	paslen sladko-gorjkij	issop	romaška
Pl	sladkogorcz	jozefek	rumianek pospolity
D	Bittersüss	Ysop	Kamille
E	Bittersweet	Hysop wort	German camomile
F	douce-amère	hysopo	camomille matricaire
I	dulcamara	issopo	camomilla comune
S	dulcamara	hisopo	manzanilla común
Pt	doce-amarga	hisopo	camomilla macella
Sn	grško seno	janež, fenkelj	rimška kamilica
L bot.	Trigonella foenum graecum L.	Foeniculum vulgare Mill.	Anthemis nobilis L.
L farm.	Foenugraeci semen	Foeniculi fructus	Chamomillae romanae flos
Hrv.	grčko sjeme	komorač	rimška kamilica
Srb.	piskavica	morač	raman
R	požitnik	anis sladkij	romaška rimska
Pl	kozieradka	koper wloski	rumianek rzymski
D	Bockshorn(klee)	Fenchel	römische Kamille
E	Foenugrec	Fennel	Camomile
F	fenugrec	fenouil	camomille romaine
I	fieno greco	finocchio	camomilla romana
S	alholva	hinojo	manzanilla romana
Pt	fenogregio	funcho	camomilla romana
Sn	hmelj	sladki janež	kilavec
L bot.	Humulus lupulus L.	Pimpinella anisum L.	Herniaria glabra L.
L farm.	Lupuli strobulus	Anisi fructus	Herniariae herba
Hrv.	hmelj	aniš	kilavica
Srb.	hmelj	anason	sipanica
R	hmelj	anis obknovennij	griznik
Pl	chmiel	anyzek	kocanka piaskowa
D	Hopfen	Anis	Bruchkraut
E	Hops	Anis	Burzwort
F	houblon	anis	herniole
I	luppolo	anice	erniaria
S	lúpulo	anis	herniaria
Pt	luparo	aniz	herniaria

Sn L bot. L farm. Hrv. Srb. R Pl D E F I S Pt	kolmež Acorus calamus L. Calami rhizoma šaš idjirot air tatarak Kalmus Acorus acore calamo aromatico acóro cálamo	koriander Ciriandrum sativum L. Coriandri fructus koriandar paprić koriandr kolendra Koriander Coriander coriandre coriandolo cilantro coentro	čistilna krhlika Rhamnus cathartica L Catharticae cortex pasjakovina pasdren žestjer szaklak (echter) Kreuzdorn (common) Buckthorn, Quitch nerprun (purgatif) ramno catartico espino cervical espinheiro cambra
Sn L bot. L farm. Hrv. Srb. R Pl D E F I S Pt	koper Anethum graveolens L. Anethi fructus kopar mirodjija ukrop koper Dill Dill aneth aneto eneldo endro	divji kostanj Aesculus hippocastanum L. Hippocastani cortex divlji kesten konjski kesten konskij kaštan kasztan konski Rosskastanie Horse chestnut marronnier d'Inde ippocastano castañ de Indias castanho	(navadna) krhlika Rhamnus frangula L. Frangulae cortex krkavina krušina čeremuha kruszyna Faulbaum Alder buckthorn bourdaire frangola arraculan amieiro
Sn L bot. L farm. Hrv. Srb. R Pl D E F I S Pt	kordabenedikta Cnicus benedictus L. Cardui benedicti herba šikalina blaženi čkalj kardobenedikt dropačz lekarski Benediktinerkraut Blessed thistle chardon béni cardo benedetto cardo santo cardo santo	vodna kreša Nasturtium officinale R.Br. Nasturtii herba draguša krstovnik kress nastureja Brunnenkresse Water cress cresson crescione berro agrião	kristavec Datura stramonium L. Stramonii folium kužnjak tatula durman bieluń dziedierzawa Stechapfel Jimson weed stramoine stramonio estramonio estramonio

Sn	krvenka		lapuh		strupena ločika
L bot.	Lythrum salicaria L.		Tussilago farfara L.		Lactuca virosa L.
L farm.	Salicariae herba		Farfarae folium		Lactucae herba
Hrv.	vrba		podbijelj		divlja salata
Srb.	vrbičnica		spodbel		otrovna ločika
R	derbiennik		matj-i-mačeha		latuk
Pl	krwawnica		podbiał		loczyga
D	Blutweiderich		Huflattich		Giftlattich
E	Purple loosestrife		Colt's foot		(Prickly)lettuce
F	salicaire		tussilage		laitue vireuse
I	riparella		farfugio		lattuga
S	salicaria		tusilago		lechuga
Pt	salgeiro		tossilagem		lactucario
Sn	kumna		lipa		lovor
L bot.	Carum carvi L.		Tilia platyphyllos Scop.		Laurus nobilis L.
L farm.	Carvi fructus		Tiliae flos		Lauri folium
Hrv.	kumin		(crna) lipa		lovor
Srb.	kim		lipa		lovorika
R	tmin		lipa		lavr
Pl	kminek		lipa szerokolistna		wawrzynoliść
D	Kümmel		Linde		Lorbeer
E	Caraway		Linden, Lime		Laurel
F	cumin		tilleul		laurier commun
I	cumino dei prati		tiglia		lauro
S	alcaravea		tila		laurel común
Pt	cuminho		tilia		loureiro
Sn	lan		lisičjak		lučnik
L bot.	Linum usitatissimum L.		Lycopodium clavatum L.		Verbascum thapsus L.
L farm.	Lini semen		Lycopodii spora		Verbasci flos
Hrv.	(pitomi) lan		crvotočina		svečnjak
Srb.	ćeten		prečica		divizma
R	lén		plavun		korovjak
Pl	len		widlak		dziewanna
D	Lein, Flachs		Bärlapp		grossblumige Königskerze
E	Flax, Linseed		Clubmoss		(common) Mullein
F	lin		lycopode		bouillon blanc
I	lino		licopodio		verbasco
S	linaza		licopodio		verbasco
Pt	linho		licopodio		verbasco

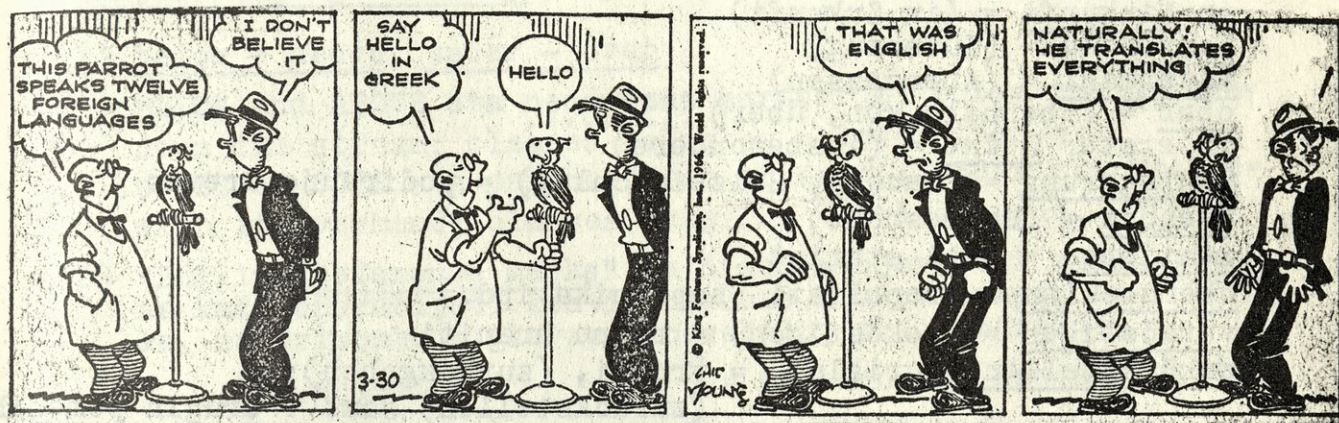
Sn L bot. L farm Hrv. Srb. R Pl D E F I S Pt	luštrek Levisticum officinale Koch Levistici radix ljupčac selen ljubista lubeczyk Liebstock Lovage levèche levistico apio montano ligústico	majaron Majorana hortensis L. Majoranae herba mažurana majoran majoran majeranek Majoran sweet Marjoram marjolaine maggiorana mejorana mangerona	zajčji mak Adonis vernalis L. Adonidis herba gorocvijet zečji mak gorocvet milek wiosenny Teufelsauge Pheasant's eye adonide adonide adónide adonis
Sn L bot. L farm Hrv. Srb. R Pl D E F I S Pt	mačeha Viola tricolor L. Violae tricoloris herba mačuha dan-i-noć anjut'ni glazki fiotek trójbarwny Feldstiefmütterchen Pansy pensée viola del pensiero pensamiento amor perfeito	poljski mak Papaver rhoeas L. Rhoeados flos (mak) turčinak bulka mak mak polny Klatschmohn red Poppy coquelicot papavero rosso amapola papoila	melisa Melissa officinalis L. Mekissae folium matičnjak matočina melissa melisa Melisse Melissa mélisse melissa melisa melissa
Sn L bot. L farm Hrv. Srb. R Pl D E F I S Pt	planinski mah Cetraria islandica Ach. Lichen islandicus islandski lišaj planinska mahovina islandskij moh mech islandzki Isländisches Moos Iceland moss lichen d'Islande lichene islandico liquén de Islandia musgo islandes	vrtni mak Papaver somniferum L. Papaveris caput vrtni mak mak mak snotovrnij mak lekarski Mohn Poppy pavot blanc papavero adormidera dormideira	poprova meta Mentha piperita L. Menthae piperitae folium paprena metvica nana pitoma mjata perečnaja mięta pieprzowa Pfefferminze Peppermint menthe poivrée menta peperina menta hortelā pimenta

Sn L bot. L farm. Hrv. Srb. R Pl D E F I S Pt	milnica Saponaria officinalis L. Saponariae radix sapunika sapunjača milnjanka mydl'nica lekarská Seifenkraut Soapwort saponaire saponaria saponaria saponaria	(rdeči) naprstec Digitalis purpurea L. Digitalis folium naprstak pustikara crvena naperstjanka purpurnaja naparstnica purpurova purpurroter Fingerhut purple Foxglove digitale pourprée digitale dedalera dedaleira	črna ogrščica Brassica nigra L. Sinapis semen crna gorušica (crna) slačica gorčica černa gorczyca czarna schwarzer Senf black Mustard moutarde noire senape nera mostaza negra mostarda negra
Sn L bot. L farm. Hrv. Srb. R Pl D E F I S Pt	mišjek Conium maculatum L. Conii fructus (velika) kukuta (pegava) kukuta boligolov pietrasznik plamisty Gefleckter Schierling Hembock grande ciguë cicuta maggiore cicuta cicuta	norica Atropa belladonna L. Belladonnae folium velebilje bun krasavka wilcza jagoda Tollkirsche Belladonna belladone belladonna belladonna belladonna	omela Viscum album L. Visci albi herba lijepak imela omela jemioła (Leim)mistel Mistletoe gui (de chène) vischio muérdago visco
Sn L bot. L farm. Hrv. Srb. R Pl D E F I S Pt	dlakasti naprstec Digitalis lanata Ehrh. Digitalis lanatae folium dlakavi naprstak pustikara pustena naperstjanka šerstistaja naparstnica wełnista wolliger Fingerhut woolly Foxglove digitale lanifère digitale lanuta digital lanada dedaleira villosa	ognjič Calendula officinalis L. Calendulae flos žutelj neven nogotok nagietek Ringelblume Marygold souci (de jardin) calendula maravilla malmequeres	oreh Juglans regia L. Juglandis folium (obični) orah (bijeli) orah greckij oreh orzech włoski Walnuss Walnut noyer noce nogal nogueira

Sn L bot. L farm. Hrv. Srb. R Pl D E F I S Pt	paprika Capsicum annum L. Capsici fructus paprika crveni piper perec papryka Paprika Capsicum, Red pepper paprica, piment rouge paprica capsico pimentão	perunika Iris germanica L. Iridis rhizoma perunika bogiša kasatik irys Schwertlilie Orris iris flambée iride lirio de Florencia lirio	podlesek Colchicum autumnale L. Colchici bulbosm semen mrazovac kačunka osennik zimowit jesieny Herbstzeitlose meadow Saffron colchique colchico cólchico cólchico
Sn L bot. L farm. Hrv. Srb. R Pl D E F I S Pt	pehtran Artemisia dracunculus L. Dracunculi herba estragon zmijijina trava polinj estragon estragon Estragon Tarragon estragon dragone estragón tarragona	peteršilj Petroselinum hortense Hoffm. Petroselinini radix peršin peršun petruška pietruszk Petersilie Parsley persil prezzemolo perejil salsa	preobjeda Aconitum napellus L. Aconiti tuber klobučić jedić volčij korenj tojad Eisenhut Monkshood aconit aconito aconito napello
Sn L bot. L farm. Hrv. Srb. R Pl D E F I S Pt	pin Artemisia absinthium L. Absinthii herba pin pelin pelen polinj piočun Absinth, Wermut Wormwood grande absinthe assenzio ajenjo losna	pirnica Agropyrum repens L. Graminis rhizoma pirika pirevina pirej peroz Quecke Quitich, Couch grass chiendent gramigna grama grama	rabarbara Rheum palmatum L. Rhei rhizoma rabarbara raved revenj rzewień Rhabarber Rhubarb rhubarbe rabarbaro ruibarbo rhuibarbo

Sn	regrat	rosika	rožmarin
L bot.	Taraxacum officinale Web.	Drosera rotundifolia L.	Rosmarinus officinalis L.
L farm.	Taraxaci radix	Droserae herba	Rosmarini folium
Hrv.	maslačak	rosna trava	ružmarin
Srb.	mliječnjak	rosulja	ružmarin
R	oduvačnik	rosjanka	rozmarin
Pl	mniszek lekarski	resiczka	rozmaryn
D	Löwenzahn	Sonnentau	Rosmarin
E	Dandelion	Sundew herb	Rosemary
F	pissenlit	rosée, rossolis	romarin
I	dente di leone	rosolida	rosmarino
S	diente de león	drosera	romero
Pt	dente de leão	orvallinha	alecrim
Sn	ricinus, kloševac	rosnica	vinska rutica
L bot.	Ricinus communis L.	Fumaria officinalis L.	Ruta graveolens L.
L farm.	Ricini semen	Fumariae herba	Rutae herba
Hrv.	skočac	dimnjača	rutvica
Srb.	krlj	rosopas	sedef
R	kleščevinna	dimjanka	ruta
Pl	račznik pospolity	dymnica lekarska	ruta
D	Rizinus	Erdrauch	Raute
E	Castor-oil plant	Fumitory	Rue
F	ricin	fumeterre	rue
I	ricino	fumaria	ruta
S	ricino	fumaria	ruda
Pt	mamôna	molarinha	arruda
Sn	rman	rožlin	rženi rožiček
L bot.	Achillea millefolium L.	Althaea rosea Cav., var. nigra	Claviceps purpurea L
L farm.	Millefolii herba	Malvae arboreae flos	Secale cornutum
Hrv.	stolisnik	pitomi slez	rašna glavica
Srb.	hajdučka trava	trandavilje	glavnica
R.	tišjačelistnik	štok roza	sporinija, matočnje rožki
Pl	krwawnik	malwa różowa	sporysz
D	Schafgarbe	Stockrose	Mutterkorn
E	Milfoil	Holy hock, Rose mallow	Ergot (of ray)
F	mille-feuille	rose tremière noire, rosée	ergot de seigle
I	millefoglio	malvarosa nera	segale cornuta
S	milhojas	malvarrosa	cornezuelo de centeno
Pt	mil-em-rama	flor de malva	cravágem

Sn L bot. L farm. Hrv. Srb. R Pl D E F I S Pt	sivka Lavandula officinalis L. Lavandulae flos lavanda despik lavanda lawenda lavender lavande vraie lavanda lavanda alfazema	slezenovec Malva silvestris L. Malvae flos, folium crni sljez guščja trava maljva šlazi lišny (wilde) Malve (common) Mallow mauve (sauvage) malva malva malva	šmarnica Convallaria majalis L. Convallariae herba djurdjica djurdjevak landiš konwalia Maiblume Lily of the valey muguet mughetto mugnete lirio dos valles
Sn L bot. L farm. Hrv. Srb. R Pl D E F I S Pt	sladki les Glycyrrhiza glabra L. Liquiritiae radix sladić slatki koren lakrica lukrecja Süßholz Licorice régλισse regolizija regaliz alcacuz	sporiš Verbena officinalis L. Verbenae radix divlja vrbena ljutovnica železnjak werbena (echtes) Eisenkraut Shop vervein verveine verbena verbena verbena	tavžentroža Erythraea centaureum Pers. Centaurii minoris herba kitica kičica zolatotitsjačnik tysiačznik Tausendguldenkraut Centaury petite centauree centaurea minore centaurea fel de terra
Sn L bot. L farm. Hrv. Srb. R Pl D E F I S Pt	slez, ajbiš Althaea officinalis L. Althaeae folium, radix bijeli sljez pitomi sljez altej, prosvirnik prawoślaz Eibisch Marshmallow guimaube altea malvavisco altéia	vrtni šetraj Satureia hortensis L. Satureiae herba vriješak čubar čabēr (sadovij) czyśćciec Bohnenkraut Savory sarriette santoreggia ajedrea segurelha	vrtni timijan Thymus vulgaris L. Thymi herba timijan majčina dušica fimian tymianek Thymian Thyme thym timo tomillo tomilho

JEZIKOVNI DROBIŽ

Dragi in spoštovani prevajalci britanskih in ameriških krimi-
nalk!

Nič proti dobri kriminalki, nasprotno, zelo rad jo berem v izvirniku ali v dobrem prevodu. Ampak kdaj boste vendar, spoštovani slovenitelji, že enkrat nehali dobesedno "prestaviti" "I see!" ("Razumem!" ali "Aha!") v "Vidim!", in "I'm afraid" ("Žal") v "bojim se"??

"Veš, zakaj nisem dal napitnine? Ker sem komaj imel za kosilo!"
— "I see!" ("A tako!" in ne: "Vidim!")

"Mar sedim na Vašem klobuku?" — "I'm afraid you are." ("Žal res" in ne: "Bojim se, da sedite").

X X X

Nekaj drobcev o avstrijski nemščini

Zbrali smo nekaj izrazov avstrijske književne nemščine, ki jih bolj ali manj razume tudi nemški Švicar; se pa v obeh severnih nemških državah komaj uporabljajo ali sploh ne. Pri prevajanju v nemščino bo dobro to upoštevati. V oklepajih: severni izraz.

Angännen = načenjati (anschneiden, anbrechen)

Angeber = samo "ovaduh", na severu predvsem = bahač, Aufschnei-
der

beheben (finančno) = dvigniti (abheben)

beinhalten (kurialno) = vsebovati (enthalten) v prenesenem po-
menu

Bezugsgebühr = naročnina (Bestellgebühr)

Buffet (Bufett!) = Schenktisch, Anrichte, Geschirrschrank.

Slov. bifé = Schnellimbiss, Frühstückstube

einheben (finančno) = (erheben, eintreiben)

einlangen = (eintreffen)

Einvernahme = zaslišanje (Vernehmung)

Eprouvette = (Proberöhrchen, Probeglas)

Gehschule = stajica (Laufgitter, Laufstälchen)

in Hinkunft = (in Zukunft)
Lastenzug = (Güterzug)
Nachtmahl = (Abendessen)
ober = (oberhalb von, über)
in erster Reihe = (insbesondere)
Schlägerung = (Hauung, Holzeinschlag) = podiranje dreves
Seehöhe = (Meereshöhe)
statieren = biti statist
überstellen = prepeljati (zapornika ipd.)
verköstigen = (beköstigen) = redno hraniti
zurückstellen (kurialno) = vrniti, (zurückgeben);
(zurückstellen) samo v drugih pomenih

Še cvetka iz nemškega povojnega slanga: unbedarft =
bedürfnislos; razlika je menda v tem, da je "unbedarft" = brez
potreb po rojstvu in vzgoji ("der unbedarfte Wilde"), a
"bedürfnislos" je to po lastni volji ("der bedürfnislose
Gammler").

Za konec še modna fraza iz sodobne sev.nemščine:
"Was da auf uns zukommt" = kaj se nam tu obeta (nam grozi).
.....

x x x

Pri prevajanju iz angleščine (in vanjo) je koristno, če paziš
na "dvopolne" glagole, se pravi tiste prehodne glagole, ki ima-
jo dva cilja, in se zato lahko konstruirajo alternativno v eno
ali v drugo smer. Tudi mi imamo take glagole (kopati jamo; ko-
pati krompir), a ne ujemajo se vselej z angleškimi (ali nemški-
mi) korelati, in to je ena izmed nevarnih pasti za manj rutini-
ranega prevajalca. Danes samo nekaj primerov iz angleščine, za
ilustracijo:

He sows grains - he sows fields. He entrusted a task to her -
her with a task. He pressed grapes - / pressed juice. He is
cutting (=dividing) the whole, (=detaching) a part. He vests
him with power - / power in him. He clears (grubs) the ground
- / roots. She washes the dish out - / the dirt out. He resto-
red her health - / her to health. He fills up the tank - / so-
me oil. He drains the land - /water. He empties the bottle -/
wine. He mines the soil - /metals. He carves meat - /a figure.
He discharges a ship - / the cargo. He stocks a ship (with
merchandise) - /merchandise (in a ship). He urges them - /mea-
sures. He pares the fruit - / the rind. He stamps his initials
into the letter - / the letter with his initials. He signed
(subscribed) his name - /the letter. He mops up the district -
/stragglers in the district. He plants trees - /land. He posts
a proclamation - / the wall. They looted the city - /valuables.
He assembled (collected, compounded, gathered) the parts - /a
whole.

x x x

Nekaj koristnega drobiža za prevajanje v angleščino in iz nje:

(1) below - above, under - over

BELOW and ABOVE sta neodvisna partnerja: below the bridge= down the stream; classes below us = lower than we.

UNDER in OVER sta partnerja ob povezavi: under the bridge= with it overhead; classes under us = ruled by us.

(2) "English Reference Marks" so čisto svojevrstni znaki, ter ne kaže uporabljati kontinentalnih znakov, ampak samo te-le, za pripombe h glavnemu besedilu, ali diagramu:

* = asterisk	§ = section (ne "paragraph"!))
† = obelisk	= parallel
‡ = double obelisk	= paragraph (ne naš !)

(3) Pomoli in operativna obala:

	SITUATION:	MATERIAL:	PURPOSE:	
	<u>A</u> (longside)	<u>W</u> (ood),	<u>L</u> (anding)	Pripomba:
	or	<u>S</u> (tone)	or	
	<u>P</u> (rojecting)	<u>I</u> (ron)	<u>D</u> (efence)	
Quay	A (tudi P)	S (I)	L	
Wharf	P	W, S	L	sometimes roofed
Groyne	P	W, S	D	over
Mole	P	S	L (D)	also=artificial
Jetty	P	W, S, I	(L) D	harbour
Pier	P	W, I	L, D	open below; also= promenade or breakwater.

(4) T o n a ž a :

Razlikuj 3 izraze za težo:

1. shipping (gross, or long) ton = 1,016.06 kg.
2. (Amer.) short ton = 907.2 kg.
3. metric ton = 1,000 kg.

in 5 izrazov za prostornino (capacity):

4. varying: for timber, stone, salt etc.
5. internal capacity = register tons or G.R.T. (gross registered tons, nemško: BRT) à 2.8317 cu.m.: for passenger ships
6. freight tons = d.w.t. (dead weight tons) = nosilnost (carrying capacity of ship) à 1.13268 cu.m.: for cargo ships (bulk-carrier and tramp tonnage)
7. displacement tons à 0.991095 cu.m., commercially useless
8. Net tonnage = useful space for cargo and passengers (for the payment of dock dues)

(5) Pike in vejice pri številkah in merah:

	Brit., Amer.		German, French, Slovene, Serbo-croat	
metri, kilogrami:	m.	kg.	m,	kg
tisoči:	1,235		1.235	
decimalke: 14/100=		0.14		0,14

Po tisočih torej pišejo Anglosasi vejice, znak decimalke pa s piko -- in drugi narodi ravno narobe. Meter in kilogram se krajša enako, ampak Anglosasi dodajajo piko!

- (6) HISTORIC = famous in history, e.g.: period, importance, place, building, speech, times, deeds, town, past, person, task, mission etc.

HISTORICAL = concerned with history, not legendary, e.g.: notes, facts, "cultural-historical", development, archives, treasures, basis, rarities, reminiscences, sights, sources, factors, monuments, museums, heritage, tradition, regard, necessity, method, novel etc.

J. G.

TRINAJST CVETK IZ SODOBNE ČASNIŠKE SLOVENŠČINE

Veliki prevajalec, pok. Anglež Frerk, je 1963 v svojem kongresnem referatu v Dubrovniku omenil: "We English translators should first of all teach our English authors how to write good, translatable English!"

Kako to šele drži za našo milo slovenščino, zlasti za novinarstvo! Kljub naravnost herojskim naporom J. Gradišnika in drugih se kvaliteta materinščine v dnevnikih (in ne le tam) kar naprej slabša, in prav težavna prevedljivost (ali celo neprevedljivost) jezika je resničen rentgenogram njegove jezikovne in miselne šibkosti.

Tu smo natrgali 13 (bolj ali manj strupenih) cvetk. Nekatere so že bile prej zbrane v albumu in opisane, vendar še premalo.

1. "Časopis" se vseprek piše i za "časnik" i za "časopis", čeprav nista isto. Zakaj neki? Verjetno zato, ker se "časopis" primitivnemu okusu zdi bolj imeniten.
2. "V pogojih" namesto "v razmerah (položaju)" je bilo že nešteto krat kritizirano, vendar še straši. Doklejš? Prevajalca ta izraz zavaja v rabo predloga "in" v nemščini ali angleščini, kar je v prvem jeziku napačno, v drugem pa (v ednini)

celo pomeni "v (takem in takem) stanju", namesto "razmerah", torej subjektivne, namesto objektivnih okolišnosti.

3. "Pogojeno z nečim" pomeni "posledica nečega", in je večinoma nepotrebna bombastika. "Bili smo hudo lačni, kar je bilo pogojeno z dolgim stradanjem." Le redki so primeri upravičene rabe ("uspeh je pogojen", se pravi, odvisen od teh in teh pogojev).
4. "V kolikor" je bil že pogosto obsojen; "v" je slovnična napaka, in tudi "kolikor" sam je pravilen le, kadar gre za količino, "daj mu, kolikor moreš", ne pa v pogojnem stavku: "Kolikor bo hotel, bo prišel".
5. Komeracionalni žargon ljubi "do" kot okrasek pred vsako številko, dasi je to skoraj vselej aboten dodatek, saj "do" pomeni plafon: "Kazen znaša do (= največ) 1000 N din". Ni pa pravilno: "Vloge na 24-mesečno odpoved obrestujemo do 8%"; in gorjé prevajalcu, ki bi tak "do" upošteval. Tak parazitski "do" nekako ustreza staremu kmečkemu "celó" (gorenjsko "co") s pomenom ponižnega spoštovanja številke, približno = nemškemu "volle 8%" ali angleškemu "as many as 8%", kar je oboje čustveno ("emotional") in v komercialnem besedilu smešno.
6. "Klasična obutev", "klasične naramnice", "klasična štacuna" – res klasično, kaj je danes že vse klasično. Ubogi prevajalec, če bi upošteval besedo "klasičen" v taki zvezi! Nehajmo vendar s to klasiko, in pišimo "navadno", "staro", ali če že mora biti tujka, "konvencionalno"!
7. "Velja" v pomenu "je treba": "Velja biti marljiv". To je navaden hrvatižem, in še v srbohrvaščini rabljen predvsem le v negaciji ("To mu ne valja"); brez negacije je to fraza srbohrv. občevalnega jezika, nisem je še bral pri dobrih avtorjih. V slovenščini je to modna beseda, upajmo, da bo prav kratkega veka.
8. "Lociran" za "ležeč, postavljen, zidan" po ameriški besedi "locate" = establish in a place, located = situated (standardna angleščina je ne uporablja v tem pomenu, ampak samo = state locality of, discover exact place of). Danes vás ne stoji več tam in tam, ampak "je locirana" Pričakujem še "dobro locirano vdovo".
9. "Se uveljaviti" je postal priljubljen izraz za dejanje, ki je majhnemu narodu tako zelo pri srcu. Trnjeva naloga je, ta glagol prevesti. Tukaj je sokriv srbski "afirmisati" s francoskim "affermir" (utrjevati) pomešanim z "affirmer" (potrditi), še dobro, da se ni še tja vpletel "affermer" (jemati v zakup) ... Značilno je, da niti nemščina niti angleščina nima take "omnibus" besede.
10. "Posredovati" je bombastična varianta za "dati", "izročiti", "poslati", "oskrbeti" ipd. ter izvira iz bojazni pred uporabo preproste, jasne besede. "Dokumentacijo nam je iz svo-

jega arhiva posredoval direktor." Kmalu bomo brali, kako blagajnik posreduje delavcu plačo, fantič kužku brco, in dekle fantu poljub.

11. "Oziroma" je postal prava nadloga, in v 90% vseh primerov pomeni enostavno = ali; se pravi. "Ga nismo našli, oz. ga ni bilo." Prevedi to, če se upaš! Dajmo se, bratje, zarotiti, da te kurialne, sklerotične besede 50 let ne bomo uporabili!
12. "Koristiti" = uporabljati, trošiti, razpolagati z ... je hrvatizem, in še v srbohrvaščini je zgolj povratna oblika z orodnikom književna ("koristio se tvojim iskustvom"); prehodna oblika s tožilnikom ("koristiti povlasticu") je tudi v srbohrvaščini vulgarna napaka. (Neprehodna raba pa je skupna srbohrvaščini in slovenščini: "To mu ne koristi".)
13. Trinajsta cvetka je kolektivna: to so bombastične tujke. "Ozka nomenklatura" (za "omejeno število") blaga: "nomenklatura" ima specifičen pomen, ki ne spada sem. - Odveč so tudi komercialne tujke kot "rezervacija" za "naročilo, knjižba" (sobe, sedeža, kosila ipd.); ali "relacija" za "proga". Obe besedi sta se sicer prištulili v "Pravopis", vendar mi nista všeč, ker sta nepotrebni, medli, dolgi, in prevajalca zapeljujeta.

J. G.

ZDRAVILIŠKI PROSPEKT SLOVENIJE

V jeseni 1968 je Zveza naravnih zdravilišč Slovenije (Celje) izdala ličen prospekt o teh zdraviliščih v nemščini, angleščini in italijanščini: "Heilbäder - Spas - Luoghi di cura", z vložkom 22 strani, ki izčrpno opisuje 10 zdraviliških krajev. Vsekakor je tak prospekt, zlasti v nemščini, izredno potreben, saj se naša zdravilišča trudijo za goste iz Avstrije, obeh Nemčij in Švice. Zato je res škoda, da nemška izdaja vložka vsebuje (razen mnogih tiskovnih napak) dosti terminoloških in splošno jezikovnih pomot. Navajamo samo ducat izmed premnogih ustrelnjenih kozlov:

Str.	Izvirnik:	"Prevod":	Pripomba:	Pravilno:
2	abnormalnosti	Abnormalitäten	te besede ni	Abnormitäten
2	prostata	Vorstehdrüse	te besede ni	Vorstehdrüse
3	zdravnik specialist	Arzt-Spezialist	nenemški besedni red (srbizem)	Spezialarzt (Facharzt)

Str. Izvirnik:	"Prevod":	Pripomba:	Pravilno:
5 vnetna obole- nja	Entzündene Er- krankungen	"entzünden" je narečna obli- ka, razen tega bolezen ni "vneta", tem- več "vnetna"	entzündliche E. (ali "Entzündungs- erkrankungen)
5 urična diate- za (pomeni nagnenje h kopičenju seč- ne kisline)	Dysurie	to pomeni te- žave pri uriniranju	Harndiathese
5 magister far- macije (=pri- pravljanja zdravil)	Magister für Pharmakologie	"für" je napa- čen, in tujka je napačna (=nauk o zdra- vilih)	Magister der Pharmazie
6 Turistična postojanka	Touristen- punkt (!)	absurden izraz	Ausflugsort
8 pokrit ter- malni bazen	gedecktes Thermalbad		Hallenthalmal- bad
11 popelje avto- mobilista pot v Celje	Autoweg	smešen izraz	Autostrasse
11 Šaleška doli- na	Salešertal	pokvarjeno krajevno ime	Šalek-Tal
18 vlečnica	Zuglift	te besede ni	Schilift

Tak prevod seveda dela na bralca neidiomatski, ponekod celo smešen vtis. Zato bo treba vsaj pred novim ponatisom vložka nemško besedilo temeljito prečistiti, da bi bilo kos svoji na-
logi.

Nameravamo v "Mostovih" prikazati podobne prevode še naprej, ker se prevajalci iz napak še najlaže učimo. Zato tudi vabimo bralce - člane ali nečlane - da pošljejo primere poučnih pomot in napak v objavljenih znanstvenih, tehničnih in leposlovnih prevodih, javnih napisih ipd. našemu glasilu, kjer jih bomo na primeren način prikazali - seveda brez prevajalčevega imena, kajti nas zanima napaka, ne pa storilec.

CVETICE IN KOPRIVE Z DOMAČIH IN TUJIH LOGOV

S. potovanja

Beograd, hotel SLAVIJA (nebotičnik), navodila za lift v 4 jezi-
kih:

- "1. To move the cabin, push button of wishing floor.
2. If the cabin should enter more persons, each one should press number of wishing floor. Driving is then going alphabetically by natural order.
3. Button retaining pressed position shows received command for visiting station." - Pri tem branju se sleherno oko orosi.

Ali pa Bled: Ko se turist iz Lesec pripelje čez Savski most, ga pozdravlja z desne strani velika tabla z napisom "WELICOME!" Mis-spelling vsakega Anglosasa primerno presune, toda tudi za francosko govoreče goste je poskrbljeno, saj kmalu potem, ko se že voziš proti prvemu hotelu, desno bereš na poslopju recepcije za privatne sobe velik napis: "Sobe - Rooms - Zimmer - Camere - Camers" (bilo bi dobro, poslednji besedi dodati oznako, da je to "francoščina"). Desno od vhoda piše celo "PRIVE KAMERS" kot prijetna varianta. Velik slovenski napis na levem zidu poslopja pa pravi: "CIGARETI, ČASOPISI", v dokaz, da se tudi materinščine ne bojimo.

JoJ, te tujke!
.....

- Resna izjava natakarka v Plavi laguni, Poreč: "Ne volimo te goste, to su sami konzervativci" (ker jedó zgolj konzerve);
- "DELO" poroča: "Angleži so prihajali v skupinah, Nemci pa kot individualisti".

" B R I N G L I S H "
.....

Tako so krstili ameriški turisti britansko angleščino, ki jim dela preglavice. Že Oskar Wilde je rekel: "We and the Americans have much in common but there is always the language barrier".

Prevajalec naj npr. ne pozabi: The British breed hogs and rear families. In America both are raised.

Za praktično vajo sledi za danes: E X E R C I S E I

Question - Do suspenders hold up pants in Britain?

Answer - Never. Suspenders are braces. Braces (British) hold up trousers, and pants (American) are underwear (British).

Q. - Does one buy a suit with a vest?

A. - Not done. One buys a suit with a waistcoat. Vest (American) is an undershirt (British).

Q. - If all else fails, how does one get what one wants?

A. - Ask in a slow voice, if anyone speaks American.

AVTOR IN IGRALEC PETER USTINOV O SVOJI ANGLEŠKI MATERINŠČINI:
.....

"An English contract is either untranslatable if it is unskillful, or -- if it is skillful -- it is open to two or three translations, all of them accurate and all of them different."

NAJBOLJE ŠE VEDNO PREVAJA ČLOVEK, NE STROJ

Do tega prepričanja je prišel ameriški National Research Council po dvoletnih študijah v svojem komiteju za avtomatsko jezikovno obdelavo, za potrebe C.I.A. (Osrednje obveščevalne ustanove) Obrambnega ministrstva, in National Science Foundation (Vsedržavnega znanstvenega zavoda).

Komite je priporočal "živo prevajanje", češ da je kompjutersko prevajanje fizikalnega gradiva bilo za 10 % manj točno, za 21 % bolj počasno, in za 29 % teže razumljivo od "živega prevajanja".

Še ena o strojnem prevajanju:
.....

"Der Geist ist stark, aber das Fleisch ist schwach", po kompjuterju: "Žganje je močno, toda pečenka je zanič".

J, G.

POZOR - STOPNICA!

Ne pozabite, da so zaščitne znamke tudi zaščitene! Tako npr. ne smeš v traktorski reklami v angleščini govoriti o "caterpillar"-ju, ker je ta izraz (razen če govoriš o pravi gosenici) registriran, moraš torej reči "tractor with roller belts" ali "with trawler tracks" ali "track-laying" ali podobno.

Besede "COGNAC" nikakor ne rabi v komercialnih besedilih, pomagaj si pač v nemščini z "Weinbrand", v angleščini z "brandy", kvečjemu "French-type brandy", v slovenščini z "vinjak" itd.

Prekršitev takih meja opreznosti lahko prinese hude nevšečnosti.

DVE MEDJEZIČNI ZGODBI

Noah Webster (1758-1843), leksikograf in ustanovitelj založbe, ki izdaja po vsem svetu znane ameriške besednjake angleščine, si je vselej prizadeval kar najnatančneje opredeliti pojem, ki ga izraža posamezna beseda. Hudobni jeziki pa vedo povedati, da je nekoč gospa Webstrova, vstopivši v njegovo delovno sobo, našla svojo mično spletično, sedečo na njegovih kolenih.

"Oh. Mr. Webster," she said, "I am surprised."

It was then that he turned round and rejoined:

"That where you are wrong, dear, you are astonished, I am surprised."

"O, gospod Webster," vzklikne, "kako sem presenečena!"

On se obrne k njej in odvrne:

"Motiš se, draga, ti si začudena, mene pa si presenetila."

Se non è vero, è ben trovato.

(Mr. J.C.S. Warendorf F.I.L., predsednik Nizozemskega društva prevajalcev, na "Simpoziju 1967" - Van taal tot taal, september-november 1967.)

x x x

Predsednik Ekonomsko-socialnega sveta pri Organizaciji združenih narodov (Economic and Social Council - E.C.O.S.O.C.) je delegatom nekoč rekel približno tole: "It is inspiring to hear everybody among you speaking English, but still speaking it in his own language." (Ali ni imenitno, da vsak izmed vas govori angleški, vendar vsak v svojem lastnem jeziku?)

(Povedal tov. Janez Stanovnik)

P r e v o d i

Hotel "Krn" v Tolminu ima mnogo italijanskih gostov, ki zelo čislajo naše dobre kranjske klobase ("salsicce di Carniola"). Tolminski jedilni list pa ponuja "salsiccia di Cragno", in "cranio" (kar se izgovarja prav tako) pomeni - lobanjo. To seveda italijanskim sladokuscem ne diši.

Po "Delu" (Pisma bralcev)

SUMMARY

	Page
Invitation to the 7 th General Assembly of the Slovene Scientific and Technical Translators' Association, combined with a meeting of non-members and friends of the Association. The problems of simultaneous and successive interpreting will be discussed.	1
Necrologue for General Karel Levičnik, Chairman of the Association and of the Yugoslav Union of Scientific and Technical Translators.	3
Chronicle of 3 years' organizational work of non-literary translators and interpreters in Yugoslavia.	4
New hints regarding translators' fees. The measuring unit is not an aggregate of 1,000 words, as in England and with U.N.O., but a normal typewritten line containing an average of 62.5 printer's elements (letters, digits, punctuation marks, and interspaces). The average fee is 1/3 of the official Swiss rate.	7
An advice to court interpreters on how to enforce payment from tardy law courts.	8
List of new books in the Association's library.	8
A discussion of the question of responsibility for scientific and technical translations. The outcome is the joint responsibility of both the client and the translator.	9
Programmed instruction in language laboratories: new training methods are discussed.	12
Even export merchants are expected to be translators: the description of a 4-year course of instruction for graduates from secondary school, launched several years ago by Woolwich Polytechnic, London, to enable young people to sell goods abroad, to speak to prospective customers in their own language, and to know their mentality.	13
Ideas on how to assimilate foreign words in Slovene.	15
A discussion of the problem: what is the reader, correcting texts, obliged to do, what is he allowed, and what he is not allowed to do?	18
International abbreviations of language names, launched by I.S.O.	19
Glossary of 100 medicinal and aromatic herbs in 12 languages.	21
Miscellanea from the domain of foreign languages.	33
Thirteen howlers, found in Slovene newspapers.	36
A collection of blunders and of involuntary jokes in foreign languages.	39
Interlingual anecdotes.	41

VSEBINA

Stran

Vabilo na predsilvestrski prevajalski večer in občni zbor Društva strokovnih prevajalcev Slovenije	1
Predsedniku Levičniku v spomin	3
Kronika organizacijske dejavnosti med znanstvenimi in tehničnimi prevajalci Jugoslavije v zadnjih treh letih	4
Smernice glede višine prevajalskih honorarjev	7
Važno za kolege stalne sodne tolmače	8
Nove knjige v društveni knjižnici	8
Prevajanje in prevajalsko delo	9
Programirani pouk v jezikovnem laboratoriju	12
Celo izvozniki naj bodo prevajalci - Usposabljanje izvoznikov v Veliki Britaniji	13
Ambalaža, embalaža, pa še to in ono	15
Poročilo o razpravi: "Kaj mora, kaj sme, česa ne sme lektor?"	18
Mednarodne kratice za označbo jezikov	19
Sto naših zdravilnih in dišavnih rastlin v 12 jezikih	21
Jezikovni drobiž	33
Trinajst cvetk iz sodobne časniške slovenščine	36
Zdraviliški prospekt Slovenije	38
Cvetice in koprive z domačih in tujih logov	39
Pozor - stopnica!	41
Dve medjezični zgodbi	41
Summary (povzetek v angleščini)	43

Pošiljajte dopise, članke, informacije in druge prispevke za MOSTOVE na naslov: Društvo strokovnih prevajalcev Slovenije, Gosposvetska cesta 1/I desno, Ljubljana!